

**T.C.
ANAYASA MAHKEMESİ**

ARAŞTIRMA VE İÇTİHAT BİRİMİ
(AR-İÇ)

KARARLAR BÜLTENİ

SAYI: 2

NİSAN 2013-HAZİRAN 2013

Anayasa Mahkemesi Başkanlığı

İKİNCİ SAYIYA ÖNSÖZ

23 Eylül 2012 tarihinde bireysel başvurunun işlemeye başlaması ile birlikte Anayasa Mahkemesi yeni bir döneme girmiştir.

İlk olarak Mahkemenin karar veren yargısal oluşumlarının sayısında önemli bir artış meydana gelmiştir: Daha önce sadece Genel Kurul şeklinde karar verirken artık bireysel başvuruların kural olarak esas hakkında karar vermek üzere iki bölüm ve kabul edilebilirliğinin tespiti için her bir bölüm altında üçer komisyon oluşturulmuştur. Mahkemenin bölümleri ve komisyonları arasında konu itibarıyla yetki açısından bir ayırım yapılmadığını belirtmek gerekir. Her bölüm ve her komisyon bireysel başvuruya ilişkin herhangi bir konuda karar alabilmektedir. Bu da Mahkemenin farklı birimlerinin verilen kararlardan haberdar olması zorunluluğunu getirmektedir.

İkinci olarak norm denetimi yaparken Mahkemenin verdiği kararların sayısı ve çeşidinin bireysel başvuruya göre son derece az olduğu bilinmelidir. Başvuru ve kararların sayısındaki bu artış, verilen kararların gerek Mahkeme çalışanları gerekse diğer muhatapları tarafından bilinir kılınması çabasını gerek kılmıştır.

Anayasa Mahkemesinin yargısal oluşumları kararlarını verirken daha önce kendisinin ve diğer oluşumların verdiği kararları dikkate almak zorundadır. Mahkemenin bu anlamda belki de *en zorlu sınavı içtihadta istikrarın sağlanmasıdır*. Bu zorluğun aşılması her şeyden önce içtihadın bilinebilirliği ile mümkündür. Ancak bu, Mahkemenin daha önceki içtihadını izlemek zorunda olduğu şeklinde anlaşılmalıdır. Bununla beraber eğer Mahkeme daha önceki içtihadını değiştirmek istiyorsa, bunun haklı ve ikna edici gerekçelerini ortaya koymalıdır ki hukuk güvenliğine saygı göstermiş olsun ve inandırıcılığını temin edebilsin.

Bireysel başvurunun muhataplarının da kararları bilmesi ve takibi önemlidir. Mahkemenin yerleşik içtihadını bilen kişiler, başvurularının başarı şansı konusunda belli kanaate sahip olacaklarından başvurularını ona göre formüle edecekler ya da başarı şansı yoksa hiç başvuru yapmayabileceklerdir. Böylece Mahkeme de gereksiz iş yükünden kurtulacaktır.

İçtihadın tanınmasında yaşanabilecek sıkıntıları aşmak ve onun bilinebilirliğinin sağlayacağı yararlar göz önünde bulundurularak Anayasa Mahkemesi İktüzüğü'nde Araştırma ve İctihat Birimine bu yönde bir görev de verilmiştir: *“Genel Kurul, Bölümler ve Komisyonlarca verilen ve içtihat açısından önem arz eden kararları takip ederek, bu konuda Mahkeme birimlerinde görev yapanların bilgilendirilmesi için dokümanlar hazırlamak ve gerekli çalışmaları*

yapmak.” (md. 26/2ç)

Bu sebeple Anayasa Mahkemesinin Genel Kurul ve Bölümlerinden çıkan kararların herkes tarafından daha kolay bir şekilde bilinebilir kılınması için belli dönemler halinde kararın esaslı noktalarını ön plana çıkartarak anlatan bir Bülten çıkarılmasının yararlı olacağı düşünülmüştür.

Bültenin elektronik ve basılı şekilde üçer aylık dönemler halinde çıkarılmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir. Elinizdeki bültende Bölümler tarafından Mahkeme İctüzüğü'nün 33/3. maddesi çerçevesinde ilke kararını niteliğinde verilen bütün kararlara yer verilmektedir. Genel Kurul tarafından bireysel başvurunun başladığı tarihten sonra verilen ve bu dönemde yayınlanan kararların ise tamamının yayınlanmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir.

Bültende kararların sunumunda yer alan başlıklardan;

“*Karar Bilgileri*”, kararın hangi yargısal oluşum tarafından verildiği, kararın tarihi ve sayısına ilişkin karar künye bilgisidir. Eğer karar Resmi Gazete’de yayınlanmışsa ilgili Resmi Gazete’nin tarih ve sayısı da eklenmektedir.

“*Sistematik Kavramlar Dizisi*”, o kararın ilgili olduğu kavramları ön plana çıkartmaktadır. Bu kavramlar Anayasa’da geçen kavramlar olabileceği gibi (hukuk devleti vb.), Mahkemenin kendi içtihadını ile geliştirdiği kavramlar da (hukuk güvenliği, belirlilik ilkesi vb.) olabilir. Ayrıca bu kavramların mutlaka Mahkemenin esas incelemesine ilişkin olmasına da gerek yoktur. Usule ilişkin bir takım kavramların da (başvuru usulü, kişi bakımından yetkisizlik, açıkça dayanaktan yoksunluk vb.) burada yer almasının uygun olacağı düşünülmüştür. Bu kısmın temel amacı, kavramlar üzerinden giderek okuyucunun Mahkemenin belli alandaki içtihadına kolayca erişiminin sağlanmasıdır.

“*Kararın Özü*” başlığı altında kararın esas itibarıyla ilkesel anlamda ne anlattığı ifade edilmek istenmektedir. Mahkemenin bir hükme varırken hangi ilkeleri ve argümanları kullandığı kısa ve veciz bir şekilde aktarılmaktadır. Başka bir anlatımla başvurudan (iptal, itiraz ya da bireysel başvuru) bağımsız olarak Mahkemenin bu kararda kullandığı ilkeler ortaya konulmaktadır. Bir önceki başlıkta geçen kavramlar bir anlamda Mahkeme içtihadı ile açılmaktadır.

Eğer karar konusunda daha ayrıntılı bir bilgiye ihtiyaç duyulursa bu durumda “*Kararın özeti*” başlığına bakılması uygun olacaktır. Kararın özeti

başlığının sunumunda da Genel Kurul ve bireysel başvuru kararlarının ayrı ayrı belirtilmesi yerinde olacaktır.

Genel Kurul kararlarında; “*Kararın özeti*” üç ana kısma ayrılmaktadır (Bknz. Örnek 1). İlk kısımda kararın daha iyi anlaşılmasını sağlayacak temel bilgiler verilmektedir: Davanın konusu, dava konusu kuralın anlamı ile iptal veya itiraz talebinin gerekçeleri. Ancak bazı davalar esasa geçilmeden ilk inceleme aşamasında reddedildiğinden dolayı bu kısımda sadece kararın anlaşılmasına yarayacak hususlar belirtilmektedir.

İkinci kısımda Mahkemenin ortaya koyduğu içtihadın daha geniş bir şekilde gerekçeleri ile açıklaması (kararın özü kısmındaki bilgilerin daha da detaylandırılması) yapılmaktadır. Genel Kurul açısından bu ilkeler Mahkemenin yarım asrı aşkın tecrübesi neticesinde daha önceki kararlar sayesinde artık yerleşik hale gelmiştir. Bir anlamda burada Mahkemenin içtihadi ilkeleri somut normun değerlendirilmesinden önce hatırlatılmaktadır.

Son kısımda ise içtihadi ilkeler çerçevesinde somut normun değerlendirilmesi yapılmakta ve Mahkemenin vardığı sonuç, hüküm bölümünde ortaya konulmaktadır.

Bireysel başvuruya ilişkin kararlarda ise; “*Kararın özeti*” şu hususları içermektedir (Bknz. Örnek 2): İlk kısımda objektif bir şekilde hak ihlali iddiasını çevreleyen olay ve olguların özeti yapılmaktadır. Bunun hemen ardından başvuruçunun iddiaları ve talebi sıralanmaktadır.

İkinci kısımda Mahkemenin somut olay bağlamında ihlal iddialarını değerlendirirken kullanacağı ilkeler ortaya konulmakta ya da hatırlatılmaktadır.

Son kısımda ise Mahkemenin vardığı sonuç kısa gerekçesiyle birlikte aktarılmaktadır. Bültenin elektronik versiyonunda sayfanın en sonunda Genel Kurul ve Bölümlerin kararlarının aslına ulaşılmasını sağlamak amacıyla köprü oluşturulmuş, kararların yayınlandığı internet adresi verilmiştir.

ARAŞTIRMA VE İÇTİHAT BİRİMİ

ÖRNEK 1

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun 10/1/2013 tarih ve E.2012/93, K.2013/8 sayılı kararı.

Resmi Gazete: 28/3/2013-28601

Sistemantik Kavramlar Dizisi:

Hukuk devleti ilkesi

Hukuki güvenlik

Belirlilik ilkesi

Suç ve cezalara ilişkin ilkeler

Ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesi

İdari ve adli para cezası

İmar mevzuatı

Kararın Özü:

Anayasa'ya göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması gerekir. Zira bu husus, bireylerin hukuksal güvenliğinin sağlanması bakımından önem arz etmektedir.

Ceza sorumluluğunun şahsiliği ceza hukukunun temel kurallarındandır. Cezaların şahsiliğinden amaç, bir kimsenin işlemediği bir fiilden dolayı cezalandırılmamasıdır. Başka bir anlatımla bir kimsenin başkasının fiilinden sorumlu tutulmamasıdır. Anayasa'nın 38. maddesinde idari ve adli cezalar arasında bir ayrım yapılmadığından idari para cezaları da bu maddede öngörülen ilkelere tabidir.

Açıklama [A1]: Bültenin arkasında yer alan sistemantik kavramlar indeksi yardımı ile hangi kararda hangi konuların ele alındığı gösterilecektir.

Açıklama [A2]: Olaydan bağımsız olarak kararda yer alan ilkeler özetlenecektir.

Kararın Özeti:

İstanbul 7. İdare Mahkemesi 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9.12.2009 günlü, 5940 sayılı Kanun'un 2. maddesiyle değiştirilen 42. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "...*yapının sahibine*," ibaresinin iptalini talep **etmiştir**. İtiraz konusu "*yapının sahibine*," ibaresi, ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapma eyleminin karşılığı olarak ceza müeyyide uygulanacak kişileri ifade **etmektedir**. Başvuru kararında, itiraz konusu ibarenin hukuk devletinin ilkelerinden olan belirlilik ilkesine aykırı olduğu, öte yandan suçlu olmayanın da cezalandırılmasının Anayasa'nın 38. maddesinde yer alan "*Ceza sorumluluğu şahsidir*." hükmüne aykırı olduğu ileri **sürülmüştür**.

Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden birisi olan "*belirlilik*" ilkesini açıklamıştır. Bu ilkeye göre yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması gerekir. Belirlilik ilkesi, bireylerin hukuksal güvenliğinin sağlanması bakımından da önem arz etmektedir. Mahkeme, Anayasa'nın 38. maddesinde yer alan, "*Ceza sorumluluğu şahsidir*." hükmünü de açıklamıştır. Mahkemeye göre ceza sorumluluğunun şahsiliği ceza hukukunun temel kurallarındandır ve amacı, bir kimsenin işlemediği bir fiilden dolayı **cezalandırılmamasıdır**.

Anayasa Mahkemesi, Danıştay'ın istikrar kazanan içtihatlarında yapının sahibi ibaresinden, mevzuata aykırı yapıyı inşa eden kişinin anlaşılacağına belirtildiğini, idarelerce gerekli araştırma yapılarak mevzuata aykırı inşai faaliyeti yapan kişi tespit edilerek idari yaptırımın bu kişiye uygulanması gerektiğinden bu anlamda söz konusu ibarenin Anayasa'nın 38. maddesinde yer alan "*Ceza sorumluluğu şahsidir*." hükmüne aykırı olmadığını belirterek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine aykırı olmadığına karar **vermiştir**. Bu görüşe S. KALELİ, A. ALTAN, F. KANTARCIOĞLU, M. ERTEN, Z. A. PERKTAŞ ile M. TOPAL katılmamışlardır.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Açıklama [A3]: 1. paragrafın ilk cümlesi iptali istenen kuralları belirtmektedir.

Açıklama [A4]: 2. cümle kurala mahkemece verilen objektif anlamını belirtmektedir.

Açıklama [A5]: 3. cümle iptal talebinin gerekçesini belirtmektedir.

Açıklama [A6]: 2. ve 3. paragraflar kararın gerekçesidir.

Açıklama [A7]: Kararın Sonucu

Açıklama [A8]: Kararın tamamına bu ibare tıklanarak ulaşılabilir.

ÖRNEK 2

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Birinci Bölümünün 5/3/2013 tarih ve 2012/74 sayılı kararı.

SistematiK Kavramlar Dizisi:

Kabul edilemezlik nedenleri

Başvuru yollarının tüketilmemiş olması

Kararın Özü:

Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru, ikincil nitelikte bir kanun yoludur. Temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının öncelikle derece mahkemelerinde, olağan kanun yolları ile çözüme kavuşturulması esastır. Bireysel başvuru yoluna, iddia edilen hak ihlallerinin bu olağan denetim mekanizması çerçevesinde giderilememesi durumunda başvurulabilir.

Başvuru konusu işleme karşı idari ve yargısal kanun yollarının tamamı tüketilmeden bireysel başvuru yapıldığı takdirde başvurunun “başvuru yollarının tüketilmemiş olması” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

Kararın Özeti:

Başvurucu, Fırat Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü İkinci Öğretim Programına dikey geçiş kapsamında kayıt yaptırmak için müracaat etmiş ancak kayıt yapılmamıştır. Başvurucu, adı geçen öğretim programına kayıt için yaptığı başvurunun kabul edilmemesine ilişkin işleme karşı idari makamlara başvurmadığı gibi mahkemelerde dava da açmamıştır. Başvurucu, kayıt hakkı kazandığı hâlde yaptığı müracaatın kabul edilmediğini belirterek eğitim ve öğrenim hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi, bireysel başvurunun, ikincil nitelikte bir kanun yolu olduğunu hatırlatmıştır. Mahkemeye göre esas olan, Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası ve 6216 sayılı Kanun'un

Açıklama [A9]: Bültenin arkasında yer alan sistematik kavramlar indeksi yardımı ile hangi kararda hangi konuların ele alındığı gösterilecektir.

Açıklama [A10]: Olaydan bağımsız olarak kararda yer alan ilkeler özetlenecektir.

Açıklama [A11]: 1. paragrafın ilk bölümü objektif olarak olayların özeti.

Açıklama [A12]: 1. paragrafın ikinci bölümü başvuru taleplerini özetlemektedir.

45. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının öncelikle derece mahkemelerinde, olağan kanun yolları ile çözüme kavuşturulmasıdır. Mahkeme, iddia edilen hak ihlallerinin olağan denetim mekanizmaları ile giderilememesi durumunda bireysel başvuru yoluna başvurulabileceğini belirtmiştir.

Mahkeme, başvuru konusu olayda, olağan kanun yolları tüketilmeden, söz konusu işleme karşı doğrudan bireysel başvuruda bulunulduğunu tespit etmiştir. Bu sebeple Mahkeme, “başvuru yollarının tüketilmemiş olması” nedeniyle başvurunun kabul edilemez olduğuna oy birliği ile karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Açıklama [A13]: Mahkemenin olaya ilişkin değerlendirmeleri ve kararının gerekçesi bu bölümde yer almaktadır.

Açıklama [A14]: Kararın sonucu

Açıklama [A15]: Kararın tamamına bu ibare tıklanarak ulaşılabilir.

İÇİNDEKİLER

GENEL KURUL KARARLARI

Genel Kurulun 10/1/2013 tarih ve E.2012/95, K.2013/9 sayılı kararı	14
Genel Kurulun 17/1/2013 tarih ve E.2012/19, K.2013/17 sayılı kararı	16
Genel Kurulun 28/2/2013 tarih ve E.2013/4, K.2013/35 sayılı kararı	20
Genel Kurulun 7/3/2013 tarih ve E.2012/129, K.2013/40 sayılı kararı	21
Genel Kurulun 20/3/2013 tarih ve E.2013/29, K.2013/42 sayılı kararı	23
Genel Kurulun 20/3/2013 tarih ve E.2012/137, K.2013/45 sayılı kararı	24
Genel Kurulun 20/3/2013 tarih ve E.2013/5, K.2013/46 sayılı kararı	25
Genel Kurulun 20/3/2013 tarih ve E.2012/130, K.2013/47 sayılı kararı.....	27
Genel Kurulun 3/4/2013 tarih ve E.2013/20, K.2013/50 sayılı kararı	28
Genel Kurulun 10/4/2013 tarih ve E.2013/36, K.2013/53 sayılı kararı	30
Genel Kurulun 10/4/2013 tarih ve E.2013/37, K.2013/54 sayılı kararı	32
Genel Kurulun 22/5/2013 tarih ve E.2013/56, K.2013/61 sayılı kararı	33

BÖLÜM KARARLARI

İkinci Bölümün 16/4/2013 tarih ve 2012/317 sayılı kararı	36
İkinci Bölümün 16/4/2013 tarih ve 2012/406 sayılı kararı	37
Birinci Bölümün 16/4/2013 tarih ve 2012/917 sayılı kararı	38
Birinci Bölümün 16/4/2013 tarih ve 2012/649 sayılı kararı.....	40
Birinci Bölümün 16/4/2013 tarih ve 2012/869 sayılı kararı.....	41
İkinci Bölümün 16/4/2013 tarih ve 2012/1056 sayılı kararı.....	44
Birinci Bölümün16/4/2013 tarih ve 2012/1315 sayılı kararı.....	45
İkinci Bölümün13/6/2013 tarih ve 2013/33 sayılı kararı.....	47
İkinci Bölümün 16/5/2013 tarih ve 2013/66 sayılı kararı.....	49
Birinci Bölümün 16/5/2013 tarih ve 2012/266 sayılı kararı.....	50
İkinci Bölümün16/5/2013 tarih ve 2013/307 sayılı kararı.....	52
İkinci Bölümün 16/4/2013 tarih ve 2013/382 sayılı kararı.....	53
İkinci Bölümün 16/4/2013 tarih ve 2013/439 sayılı kararı.....	55
İkinci Bölümün 16/5/2013 tarih ve 2013/463 sayılı kararı.....	56
İkinci Bölümün 16/4/2013 tarih ve 2013/469 sayılı kararı.....	57

İkinci Bölümün 16/5/2013 tarih ve 2013/539 sayılı kararı.....	59
Birinci Bölümün 13/6/2013 tarih ve 2012/613 sayılı kararı.....	62
İkinci Bölümün 13/6/2013 tarih ve 2012/665 sayılı kararı.....	63
İkinci Bölümün13/6/2013 tarih ve 2013/757 sayılı kararı.....	65
İkinci Bölümün 16/4/2013 tarih ve 2013/906 sayılı kararı.....	67
Birinci Bölümün 16/4/2013 tarih ve 2013/1012 sayılı kararı.....	69
Birinci Bölümün 13/6/2013 tarih ve 2013/1235 sayılı kararı.....	71
İkinci Bölümün 16/4/2013 tarih ve 2013/1243 sayılı kararı.....	73
Birinci Bölümün13/6/2013 tarih ve 2013/1267 sayılı kararı.....	75
İkinci Bölümün 13/6/2013 tarih ve 2013/1258 sayılı kararı.....	77
İkinci Bölümün 16/5/2013 tarih ve 2013/1281 sayılı kararı.....	80
İkinci Bölümün 16/5/2013 tarih ve 2013/1337 sayılı kararı.....	81
Birinci Bölümün 16/5/2013 tarih ve 2013/1375 sayılı kararı.....	83
İkinci Bölümün 16/4/2013 tarih ve 2013/1557 sayılı kararı.....	84
Birinci Bölümün 16/4/2013 tarih ve 2012/1581 sayılı kararı.....	85
İkinci Bölümün13/6/2013 tarih ve 2013/1610 sayılı kararı.....	87
İkinci Bölümün 13/6/2013 tarih ve 2013/1751 sayılı kararı.....	88
İkinci Bölümün 16/5/2013 tarih ve 2013/2001 sayılı kararı.....	90
İkinci Bölümün 13/6/2013 tarih ve 2013/2428 sayılı kararı.....	92

**GENEL KURUL
KARARLARI**

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun 10/1/2013 tarih ve E.2012/95, K.2013/9 sayılı kararı.

R.G. Tarih-Sayı: 25/5/2013-28657

Sistemik Kavramlar Dizisi:

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları

Turist Rehberliği Meslek Birlikleri

Kanun koyucunun takdir yetkisi

Merkezî idare - Vesayet yetkisi,

İdari ve mali denetim

Kararın Özü:

Anayasa'da, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının nitelikleri sayılmıştır. Turist rehberliği meslek birliklerinin de Anayasa anlamında kamu kurumu niteliğinde meslek üst kuruluşları olması ve meslek üst kuruluşlarının birden fazla olamayacağı yönünde getirilmiş anayasal bir sınırlama bulunmaması nedeniyle birden fazla turist rehberliği meslek birliği kurulması hususu kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında kalmaktadır.

Turist rehberleri odaları birlikleri, Kanun'da belirtilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak ve odaların üst kuruluşu olmak üzere kurulan tüzel kişiliğe sahip ve kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları olup merkezî idarenin bu birlikler üzerindeki denetimi idari ve mali denetimle sınırlı olmalıdır.

Kararın Özeti:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyesi 117 milletvekili, 7/6/2012 tarih ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu'nun bazı ibare ve sözcüklerinin iptalini talep etmiştir.

I. Kanun'da yer alan meslek birliklerine ilişkin bazı ibarelerin iptali istenilmiştir. Dava konusu kurullarla, turist rehberliği ile ilgili olarak birlik şeklinde birden çok meslek üst kuruluşunun kurulması öngörülmektedir. Dava dilekçesinde, aynı mesleğe ilişkin olarak aynı yetki ve görevlere sahip birden çok meslek üst kuruluşunun kurulmasının farklı uygulamalara yol açacağı için kurulların, Anayasa'nın 10, 123 ve 135. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, turist rehberliği meslek birliklerinin,

Anayasa'nın 135. maddesi anlamında kamu kurumu niteliğinde meslek üst kuruluşları olduğunu ve Anayasa'da meslek üst kuruluşlarının birden fazla olamayacağı yönünde getirilmiş anayasal bir sınırlama bulunmadığını belirtmiştir. Mahkemeye göre, turist rehberliği meslek birliklerinin birden fazla olmasının, Anayasa'da belirtilen, belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak şeklindeki görevlerin yerine getirilmesi bakımından bir engel olduğu düşünülemez. Bu sebeple Mahkeme, birden fazla turist rehberliği meslek birliği kurulmasını öngören iptal konusu kuralların kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında kalması nedeniyle Anayasa'nın 135. maddesine aykırılık bulunmadığına oy birliğiyle karar verilmiştir.

II. Kanun'un 12. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "... meslek kuruluşlarının görüşü alınarak Bakanlık tarafından yürürlüğe konulan..." ibaresinin iptali talep edilmiştir. Dava konusu kuralla, Kanun'da yer alan bazı hususların meslek kuruluşlarının görüşü alınmak suretiyle Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenleneceği öngörülmektedir. Dava dilekçesinde, dava konusu kuralla Kanun'da yer alan hususlarda yönetmelikle düzenleme yetkisinin Kültür ve Turizm Bakanlığına verildiği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 123, 124 ve 135. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 135. maddesinin beşinci fıkrasında, "Bu meslek kuruluşları üzerinde Devletin idarî ve malî denetimine ilişkin kurallar kanunla düzenlenir." hükmünün yer aldığını hatırlatmıştır. Mahkeme, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında uygulanması gereken vesayetin, Anayasa'nın 127. maddesinin beşinci fıkrasında öngörülen vesayet yetkisinden farklı olduğunu açıklamıştır. Mahkeme, Anayasa'nın 135. maddesinin beşinci fıkrasında, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları üzerinde devletin "idari ve mali denetiminden" söz edildiğini ve dolayısıyla, merkezî idarenin kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları üzerindeki denetiminin idari ve mali denetimin ötesine geçmemesi gerektiğini belirtmiştir.

Anayasa Mahkemesi, Kanun'da yer alan turist rehberliği niteliğindeki hizmet veya faaliyetler, meslekte uzmanlık ve ilgili sertifika programlarının düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar, turist rehberliği hizmetine yönelik sözleşmelerde bulunması gerekli aşgari hususlar, disiplin, sicil, ruhsatname ve çalışma şartlarına ilişkin hususlar ile bu Kanun'un uygulanmasına ilişkin diğer hususların meslek kuruluşlarının görüşü alınmak suretiyle Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenleneceğinin öngörülmesinin merkezî idarenin vesayet denetimi yetkisini aşacak biçimde kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olan turist rehberleri odaları birlikleri yerine geçerek faaliyet göstermesi anlamına

geldiğini belirterek kuralın Anayasa'nın 135. maddesine aykırı olduğuna oy birliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun 17/1/2013 tarih ve E.2012/19, K.2013/17 sayılı kararı.

R.G. Tarih-Sayı: 12/5/2013-286

Sistemik Kavramlar Dizisi:

Hukuk devleti

Belirlilik ilkesi

Yasama yetkisinin genelliği ilkesi

Eylemli içtüzük değişikliği

Şekil Denetimi

Suç ve cezalara ilişkin ilkeler

Kanun koyucunun takdir yetkisi

Özel soruşturma ve kovuşturma usulleri

Milli İstihbarat Teşkilatı

Kararın Özü:

Anayasa'ya göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması gerekir. Bu husus, bireylerin hukuksal güvenliğinin sağlanması bakımından önem arz etmektedir.

TBMM İçtüzüğü hükümleri genellikle şekle ait kurallardır. Dolayısıyla bir kanun tasarısının veya teklifinin TBMM'de yasalaşma usulü ve sürecine ilişkin

İçtüzük kuralları gereğince yapılan işlemler kanununun şekil unsurunu oluşturmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin kanunları şekil bakımından denetlemesi, son oylamanın öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı ile sınırlıdır.

Hukuk devletinde, ceza soruşturma ve kovuşturmasına ilişkin kurallar, ceza hukukunun ana ilkeleri ile Anayasa'nın konuya ilişkin kuralları başta olmak üzere, ülkenin sosyal, kültürel yapısı, etik değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimleri göz önüne alınarak saptanacak ceza siyasetine göre belirlenir. Kanun koyucu, cezalandırma yetkisini kullanırken toplumda hangi eylemlerin suç sayılacağı, bunun hangi tür ve ölçüdeki ceza yaptırımını ile karşılanacağı, ne şekilde soruşturulacağı, nelerin ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edilebileceği konularında takdir yetkisine sahiptir.

Yasama yetkisinin genelliği ilkesi uyarınca kanun koyucu, Anayasa'ya ve hukukun genel ilkelerine aykırı olmamak kaydıyla her türlü düzenlemeyi yapma yetkisine sahiptir.

Kararın Özeti:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyesi 120 milletvekili, 17/2/2012 tarih ve 6278 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesiyle 1/11/1983 tarih ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu'nun başlığıyla birlikte değiştirilen 26. maddesinde yer alan bazı ibarelerin iptalini talep etmiştir.

I. Dava dilekçesinde, Kanun'un 26. maddesinde yer alan "...veya belirli bir görevi ifa etmek üzere kamu görevlileri arasından Başbakan tarafından görevlendirilenlerin..." ibaresinin iptali talep edilmiştir. Kuralda MİT mensuplarının veya belirli bir görevi ifa etmek üzere kamu görevlileri arasından Başbakan tarafından görevlendirilenlerin; görevlerini yerine getirirken, görevin niteliğinden doğan veya görevin ifası sırasında işledikleri iddia olunan suçlardan dolayı ya da özel yetkili ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçları işledikleri iddiasıyla haklarında soruşturma yapılmasının Başbakan'ın iznine bağlı olduğu belirtilmiştir. Dava dilekçesinde, dava konusu kuralda geçen "**belirli**" sözcüğünün takdire bağlı ve belirsiz bir yetkiyi içerdiği, bunun da hukuk devleti ilkesi ile çeliştiği, MİT'e Kanunla görev ve yetki olarak verilmemiş bir konuda Başbakan'ın bir kamu görevlisini görevlendirebilecek olmasının "**idarenin görevlerinin kanunla düzenleneceği**" esasını ihlal ettiği, Kanun'da MİT'in görevlerinin tadadi biçimde sayılarak MİT'e sayılan görevler dışında başka bir görev verilemeyeceğinin belirtildiği,

dolayısıyla görev sınırını aşan her görevlendirme durumunda Anayasa'nın 137. maddesinde yer alan "*kanunsuz emir*" prensibi ile karşılaşılacağı, Kanun teklifinin genel gerekçesinin olmamasının da İçtüzük ihlali olduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden birisi olan "*belirlilik*" ilkesini açıklamıştır. Bu ilkeye göre yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması gerekir. Zira bu husus, bireylerin hukuksal güvenliğinin sağlanması bakımından önem arz etmektedir. Mahkeme, dava konusu kuralda yer alan "*belirli bir görev*" ibaresinden MİT'in 2937 sayılı Kanun'la belirlenen görevlerinin anlaşılması gerektiğini ve görevlendirilecek olan kamu görevlisinin de kanunla belirlenmiş olan yetkileri kullanacağını açık olduğunu belirterek kuralda belirsizlik bulunmadığına karar vermiştir.

Mahkeme, Anayasa'nın 137. maddesinde yer alan "*Kanunsuz emir*" hükmünü de açıklamıştır. Mahkemeye göre, MİT mensuplarının ya da belirli bir görevi ifa etmek üzere kamu görevlileri arasından Başbakan tarafından görevlendirilenlerin kanunla belirlenmiş olan yetkileri kullanacak olması karşısında bu görevlilere, konusu suç teşkil eden bir emir verilemeyecek, böyle bir emrin verilmesi durumunda ise bu emri veren ile emri yerine getiren Anayasa'nın 137. maddesi ile 26/9/2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 24. maddesinde yer alan kurallar karşısında sorumlu olacak ve bu emir dava konusu kural kapsamında kalmayacaktır.

Mahkeme kararında ayrıca, Anayasa Mahkemesinin kanunları şekil bakımından denetlemesinin, son oylamanın öngörülen çoğunlukla yapıp yapılmadığı ile sınırlı olduğu ve dolayısıyla, Anayasa'nın öngördüğü çoğunlukla kabul edilen bir kanunun, teklif gerekçesinin olup olmadığının denetlenmesi hususunun Anayasa Mahkemesinin yetkisi kapsamında olmadığını belirtmiştir. Bu sebeplerle Mahkeme, dava konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olmadığına karar vermiştir. Bu görüşe M. ERTEN ile Z. A. PERKTAŞ katılmamışlardır.

II. Kanun'un 26. maddesinde yer alan "...ya da 5271 sayılı Kanununun 250 nci maddesinin birinci fıkrasına göre kurulan ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçları işledikleri iddiasıyla..." ibaresinin iptali istenilmiştir. Dava dilekçesinde, kanun önünde herkesin eşit olduğu ve hiçbir sınıfa imtiyaz tanınamayacağı, dolayısıyla Başbakan tarafından görevlendirilen kamu görevlisi hakkında soruşturma yapılmasının Başbakan'ın iznine bağlı kılınmasının eşitlik ilkesiyle bağdaşmadığı, dava konusu kural ile öznesi belli olan kamu görevlileri hakkında soruşturma yapılmasının engellenerek

olası kovuşturmaların önüne geçildiği belirtilerek kuralın, Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, 4/12/2004 tarih ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun, herkes hakkında geçerli olan ceza soruşturması ve kovuşturması hükümlerini içerdiğini ancak kanun koyucunun, uluslararası hukuk, antlaşmalar ve iç hukuktan kaynaklanan kimi nedenlere dayanarak bu genel kurallara istisnalar getirebileceğini açıklamıştır. Mahkemeye göre bazı suç failleri bakımından özel soruşturma ve kovuşturma usullerinin geçerli olması bu kişilere bir zümre ya da sınıf imtiyazı tanınması anlamına gelmez aksine bu, yapılan görevin niteliğinden kaynaklanır ve böylece hem yapılan görevin en iyi şekilde ve etkin olarak yerine getirilmesi sağlanır hem de gereksiz şikâyetlere maruz kalınarak görülen hizmetin kesintiye uğraması engellenmiş olur.

Mahkeme, hukuk devletinde, ceza soruşturma ve kovuşturmasına ilişkin kuralların, ceza hukukunun ana ilkeleri ile Anayasa'nın konuya ilişkin kuralları başta olmak üzere, ülkenin sosyal, kültürel yapısı, etik değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimleri göz önüne alınarak saptanacak ceza siyasetine göre belirleneceğini belirtmiştir. Mahkemeye göre kanun koyucu, cezalandırma yetkisini kullanırken toplumda hangi eylemlerin suç sayılacağı, bunun hangi tür ve ölçüdeki ceza yaptırımını ile karşılanacağı, ne şekilde soruşturulacağı, nelerin ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edilebileceği konularında takdir yetkisine sahip olduğu gibi ceza siyaseti gereği kimlerin özel soruşturma usulüne tabi olacağını belirleme hususunda da takdir yetkisine sahiptir. Bu sebeple Mahkeme düzenlemenin kanun koyucunun takdir yetkisi içinde kaldığını belirtmiştir.

Mahkeme ayrıca, yasama yetkisinin genelliği ilkesi uyarınca kanun koyucunun, Anayasa'ya ve hukukun genel ilkelerine aykırı olmamak kaydıyla her türlü düzenlemeyi yapma yetkisine sahip olduğunu da hatırlatmıştır. Mahkeme, genel, soyut ve objektif niteliği haiz dava konusu kuralın, durumlarına uyan herkese ve her olaya uygulanabilecek olması karşısında yalnızca somut bir soruşturmayı ya da kovuşturmayı engellemek için yasalaştırıldığından söz edilemeyeceğine ve kuralda, hukuk devleti ilkesine aykırı bir yön bulunmadığına karar vermiştir. Bu sebeplerle Mahkeme, dava konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olmadığına karar vermiştir. Bu görüşe M. ERTEN ile Z. A. PERKTAŞ katılmamışlardır.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun 28/2/2013 tarih ve E.2013/4, K.2013/35 sayılı kararı.

R.G. Tarih-Sayı: 18/4/2013-28622

Sistemik Kavramlar Dizisi:

Kanun koyucunun takdir yetkisi

Adil yargılanma hakkı

Makul sürede yargılanma

Yargılama usullerinin tespiti

Kadastro yargılaması

Kararın Özü:

Kanun koyucu, Anayasa'nın temel ilkelerine ve Anayasa'da öngörülen güvence kurallarına bağlı kalmak koşuluyla, yargılama usullerinin belirlenmesi konusunda takdir yetkisine sahiptir.

Kadastro yargılamasında tarafların duruşmaya gelmemesi nedeniyle dosyanın işlem den kaldırılmasının ve sonrasında da davanın açılmamış sayılmasının olanaklı kılınması halinde taşınmaz malikinin tespit edilememesi ve mülkiyete ilişkin belirsizliğin devam etmesi tehlikesi ortaya çıkar. Bu durum kamu düzenini sarsıcı nitelikte mağduriyetlere yol açabileceğinden tarafların duruşmaya gelmemesi nedeniyle dosyanın işlem den kaldırılması kamu yararı amacıyla bağdaşmaz.

Kararın Özeti:

İspir Kadastro Mahkemesi, 26/1/1987 tarih ve 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun 29. maddesinin birinci fıkrasının "Taraflardan hiçbiri gelmez ise dosya işlem den kaldırılmaz." biçimindeki ikinci cümlesinin iptalini talep etmiştir. 29. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde, usulüne uygun olarak duruşma tebligatı gönderilen tarafların duruşmaya gelmemeleri durumunda

yargılamanın tarafların yokluğunda yapılacağı belirtilmiş, itiraz konusu ikinci cümlesinde ise tarafların hiçbirinin gelmemesi durumunda dosyanın işlemde kaldırılmayacağı hükme bağlanmıştır. Başvuru kararında, kuralın yargılamanın sürüncemede kalmasına yol açtığı belirtilerek, Anayasa'nın 36. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi hukuk devletinde kanun koyucunun, Anayasa'nın temel ilkelerine ve Anayasa'da öngörülen güvence kurallarına bağlı kalmak koşuluyla, yargılama usullerinin belirlenmesi konusunda takdir yetkisine sahip olduğunu, ayrıca usul kurallarının, Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen "*adil yargılanma hakkı*"nın öngördüğü güvencelere aykırılık taşımamasının bir zorunluluk olduğunu hatırlatmıştır.

Mahkemeye göre yargılamada taraflara belirli usuli güvenceler sağlayan adil yargılanma hakkının önemli unsurlarından biri de Anayasa'nın 141. maddesinde yer alan "*makul sürede yargılanma*" ilkesidir. Bu ilke gereğince Devlet, yargılamaların gereksiz yere uzamasını engelleyecek etkin çareler oluşturmak zorundadır. Ancak Mahkemeye göre bu amaçla alınacak kanuni tedbirlerin ve öngörülen çarelerin, yargılama sonucunda işin esasına yönelik adil ve hakkaniyete uygun bir karar verilmesine engel oluşturmaması gerektiği de tartışmasızdır. Bu ilkelere uygun olmak kaydıyla yargılama yöntemini belirlemek kanun koyucunun takdirindedir.

Anayasa Mahkemesi, kadastro yargılamasında tarafların duruşmaya gelmemesi nedeniyle dosyanın işlemde kaldırılmasının ve sonrasında da davanın açılmamış sayılmasının olanaklı kılınmasının taşınmaz malikinin tespit edilememesine ve mülkiyete ilişkin belirsizliğin devam etmesine neden olacağını hatırlatarak bu durumun kamu düzenini sarsıcı nitelikte mağduriyetlere yol açacak olmasının kamu yararı amacıyla bağdaşmadığını belirtmiştir. Mahkeme, iptal talebini oy birliğiyle reddetmiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun 7/3/2013 tarih ve E.2012/129, K.2013/40 sayılı Kararı.

R.G. Tarih-Sayı: 18/4/2013-28622

Sistemik Kavramlar Dizisi:

Hukuk devleti

Yasama yetkisinin devri

Yürütmenin düzenleme yetkisi

Sayıştay

Kararın Özü:

Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'da kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının Anayasa'ya uygun olabilmesi için temel ilkeleri koyması, çerçeveyi çizmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanı yönetimin düzenlemesine bırakmaması gerekir. Bununla birlikte, kanun koyucu, gerektiğinde sınırlarını belirlemek koşuluyla bazı konuların düzenlenmesini idareye bırakabilir.

Kararın Özeti:

Ankara 5. İdare Mahkemesi, 3/12/2010 tarih ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun geçici 4. maddesinin (2) numaralı fıkrasının son cümlesinde yer alan "...birinci sınıfa ayrılmalarına ve uygulamaya ilişkin hususlar bu Kanun çerçevesinde Sayıştay Genel Kurulunca belirlenir." ibaresinin iptalini talep etmiştir. İtiraz konusu kuralda, Sayıştay uzman denetçiliğine atanmış sayılan başdenetçi ve denetçilerin, birinci sınıfa ayrılmalarına ve uygulamaya ilişkin hususların anılan Kanun çerçevesinde Sayıştay Genel Kurulunca belirleneceği öngörülmüştür. Başvuru kararında, özlük haklarının çerçevesinin çizilerek temel ilkeleri ortaya konulduktan sonra idareye düzenleme yetkisi verilmesi gerekirken, itiraz konusu ibarenin yer aldığı kuralda Sayıştay Genel Kuruluna genel nitelikte yetki verilmesinin Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesini açıklamıştır. Bu ilkeye göre hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup

güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Mahkeme ayrıca Anayasa'nın 7. maddesinde yer alan yasama yetkisini de açıklamıştır. Mahkemeye göre yasama yetkisi, Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir ve bu yetki devredilemez. Anayasa'da kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle, Anayasa'da öngörülen ayırık durumlar dışında, kanunlarla düzenlenmemiş bir alanda, kanun ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma yetkisi verilemez. Yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının Anayasa'ya uygun olabilmesi için temel ilkeleri koyması, çerçeveyi çizmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanı yönetimin düzenlemesine bırakmaması gerekir. Bununla birlikte, kanun koyucu, gerektiğinde sınırlarını belirlemek koşuluyla bazı konuların düzenlenmesini idareye bırakabilir.

Anayasa Mahkemesi, itiraz konusu ibare uyarınca Sayıştay Genel Kuruluna bu çerçevede yetki verilmesinin, kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında olduğunu ve yasama yetkisinin devri olarak nitelendirilemeyeceği gibi Anayasa'ya da aykırı olmadığına oy birliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun 20/3/2013 tarih ve E.2013/29, K.2013/42 sayılı kararı.

Sistemantik Kavramlar Dizisi:

İtiraz yolu

Davada uygulanacak kural

Kararın Özü:

İtiraz yolu ile bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi

İçin elinde yöntemine göre açılmış ve görevine giren bir dava bulunması ve iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir.

Kararın Özeti:

Zonguldak idare Mahkemesi, 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 54. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "...ve bu süre içinde aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz." ibaresinin iptalini talep etmiştir. 657 sayılı Kanun'un "Adaylığa kabul edilme" başlıklı 54. maddesinde, Devlet memuru olmak isteyenlerin yapılacak sınavlarda başarılı olmaları hâlinde kadro sayısı kadar memur aday olarak atanacağı, adaylık süresinin bir yıldan az iki yıldan çok olamayacağı ve adaylık süresi içinde aday memurun başka kurumlara naklinin yapılamayacağı belirtilmiştir. Başvuru kararında, itiraz konusu kuralın, kişilerin maddi ve manevi varlığını geliştirebilmeleri adına öğrenim durumlarına uygun pozisyonlarda görev almalarına engel olduğu belirtilerek iptaline karar verilmesi istenilmiştir.

Anayasa Mahkemesi itiraz konusu kuralın davada uygulanacak kural olup olmadığını değerlendirmiştir. Mahkeme, Anayasa'nun 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesine göre, bir mahkemenin, Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerektiğini belirtmiştir. Mahkemeye göre uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

İtiraz yoluna başvuran Mahkemenin önünde atama ile ilgili herhangi bir işlem bulunmadığını tespit eden Anayasa Mahkemesi, itiraz konusu kuralın, Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığını belirterek başvuran Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle başvurunun reddine oy birliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun 20/3/2013 tarih ve E.2012/137, K.2013/45 sayılı kararı

Sistemik Kavramlar Dizisi:

İtiraz yolu

On yıl yasağı

Kararın Özü:

Anayasa Mahkemesince işin esasına girilerek bir kural hakkında Anayasa'ya aykırı olmadığına karar verilmesi durumunda, aynı kural hakkında yeni bir başvurunun yapılabilmesi için kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren başlayarak on yıllık sürenin dolması gerekir.

Kararın Özeti:

Erzincan 1. Asliye Ceza Mahkemesi, 26/9/2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 21. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "... diğer suçlarda ise temel ceza üçte birden yarısına kadar indirilir." ibaresinin iptalini talep etmiştir.

Anayasa Mahkemesi, itiraz başvurusunu "on yıl yasağı" yönünden değerlendirmiştir. Mahkeme, işin esasına girerek verdiği ret kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamayacağını hatırlatmıştır. Mahkeme, itiraz konusu kurala yönelik olarak daha önce yapılan itiraz başvurusunun Anayasa Mahkemesinin bir kararıyla reddedildiğini ve bu kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren on yıllık sürenin geçmediğini tespit etmiştir. Mahkeme, itiraz başvurusunun reddine oy birliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun 20/3/2013 tarih ve E.2013/5, K.2013/46 sayılı kararı.

R.G. Tarih-Sayı: 12/5/2013-28645

Sistemik Kavramlar Dizisi:

Hukuk devleti

Suç ve cezalara ilişkin ilkeler

Cezanın belirlenmesi

Kararın Özü:

Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirlerine ilişkin kurallar, ceza hukukunun temel ilkeleri ile Anayasa'nın konuya ilişkin kurallarına aykırı olmamak kaydıyla, ülkenin sosyal, kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimleri göz önüne alınarak saptanacak ceza politikasına göre belirlenir.

Kanun koyucu, cezalandırma yetkisini kullanırken toplumda hangi eylemlerin suç sayılacağı, bunun hangi tür ve ölçüdeki ceza yaptırımını ile karşılanacağı, nelerin ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edilebileceği konularında takdir yetkisine sahip olmakla birlikte, bu yetkisini kullanırken suç ve ceza arasındaki adil dengenin korunmasını da dikkate almak zorundadır.

Kanun koyucu, değişik eylemler için değişik cezalar yanında, daha hafif bir eylem için daha ağır bir cezayı da uygun görebilir.

Kararın Özeti:

İstanbul 20. Asliye Ceza Mahkemesi, 26/9/2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 106. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinin iptalini talep etmiştir. İtiraza konu kuralda, tehdit suçunun silahla işlenmesi halinde fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunacağı belirtilmiştir. Başvuru kararında, silahla bir kişinin basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek şekilde yaralanmasında az ceza, itiraz konusu kural uyarınca silahla tehdit suçu sonucunda ise çok ceza tayin edilmesinin suç ve ceza dengesini adalet ve eşitlik yönünden bozduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesini açıklamıştır. Bu ilkeye göre hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve

hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa Mahkemesi ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirlerine ilişkin kuralların, ceza hukukunun temel ilkeleri ile Anayasa'nın konuya ilişkin kurallarına aykırı olmamak kaydıyla, ülkenin sosyal, kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimleri göz önüne alınarak saptanacak ceza politikasına göre belirleneceğini hatırlatmıştır. Mahkeme kanun koyucunun, cezalandırma yetkisini kullanırken toplumda hangi eylemlerin suç sayılacağını, bunun hangi tür ve ölçüdeki ceza yaptırımını ile karşılanacağını, nelerin ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edilebileceği konularında takdir yetkisine sahip olduğunu belirtmiştir. Mahkemeye göre kanun koyucunun bu yetkisini kullanırken suç ve ceza arasındaki adil dengeyi koruması gerekir. Suç ve ceza arasında adalete uygun bir oranın bulunup bulunmadığının saptanmasında o suçun toplum yaşamında yarattığı etkinin, cezanın belirlenmesinde suçtan zarar görenin kişiliği ve ona verilen zararın azlığı veya çokluğu da belirleyici olacaktır. Mahkeme, kanun koyucunun, değişik eylemler için değişik cezalar yanında, daha hafif bir eylem için daha ağır bir cezayı da uygun görebileceğini belirtmiştir. Mahkeme, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olmadığına oy birliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun 20/3/2013 tarih ve E.2012/130, K.2013/47 sayılı kararı.

Sistematik Kavramlar Dizisi:

İtiraz yolu

On yıl yasağı

Kararın Özü:

Anayasa Mahkemesince işin esasına girilerek bir kuralın Anayasa'ya aykırı olmadığına karar verilmesi durumunda, aynı kural hakkında yeni bir

başvurunun yapılabilmesi için kararın Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihten itibaren başlayarak on yıllık sürenin dolması gerekir.

Kararın Özeti:

Hatay İş Mahkemesi, 12/1/2011 tarih ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 109. maddesinin (2) numaralı fıkrasının iptalini talep etmiştir.

Anayasa Mahkemesi, itiraz başvurusunu “on yıl yasağı” yönünden değerlendirmiştir. Mahkeme, işin esasına girerek verdiği ret kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasa’ya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamayacağını düzenleyen Anayasa’nın 152. maddesi ve 6216 sayılı Kanun’un 41. maddesini hatırlatmıştır. Mahkeme, itiraz konusu kurala yönelik olarak daha önce yapılan itiraz başvurusunun Anayasa Mahkemesinin bir kararıyla reddedildiğini ve bu kararın Resmi Gazete’de yayımlandığı tarihten itibaren on yıllık sürenin geçmediğini tespit etmiştir. Mahkeme, itiraz başvurusunun reddine oy birliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun 3/4/2013 tarih ve E.2013/20, K.2013/50 sayılı kararı.

R.G. Tarih-Sayı: 12/5/2013-28645

Sistemik Kavramlar Dizisi:

Kanun önünde eşitlik ilkesi

Suç ve cezalara ilişkin ilkeler

Ceza politikası

Uzlaştırma

Kararın Özü:

Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa’da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

Ceza ve ceza muhakemesi alanında sistem tercihi bulunulması devletin ceza siyaseti ile ilgilidir.

Kanun koyucu Anayasa’nın temel ilkelerine ve ceza hukukunun ana kurallarına bağlı kalmak koşuluyla, suç ve ceza politikasının belirlenmesinde takdir yetkisine sahiptir.

Kararın Özeti:

Antalya 15. Asliye Ceza Mahkemesi, 4/12/2004 tarih ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 253. maddesinin (3) numaralı fıkrasının sonuna eklenen “Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte işlenmiş olması hâlinde de uzlaşma hükümleri uygulanmaz.” cümlesinin iptalini talep etmiştir. Kuralda, uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte işlenmiş olması hâlinde uzlaşma hükümlerinin uygulanmayacağı öngörülmüştür. Başvuru kararında, uzlaşma kapsamında kalan bir suçun sırf uzlaşma kapsamında kalmayan bir suçla birlikte işlendiği gerekçesiyle uzlaşma kapsamından çıkarılmasının eşitlik ilkesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi öncelikle, Anayasa’nın 10. maddesinde yer alan “kanun önünde eşitlik ilkesi”ni açıklamıştır. Mahkemeye göre, “kanun önünde eşitlik ilkesi”, hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa’da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

Anayasa Mahkemesi itirazı suç ve ceza politikası açısından da değerlendirilmiştir. Mahkeme, suç ve suçlulukla mücadele amacıyla ceza ve ceza muhakemesi alanında sistem tercihi bulunulmasının devletin ceza siyaseti ile ilgili olduğunu hatırlatmıştır. Mahkemeye göre Anayasa’nın temel ilkelerine ve ceza hukukunun ana kurallarına bağlı kalmak koşuluyla ceza politikasını belirlemek kanun koyucunun takdirindedir.

Bu sebeplerle Mahkeme, söz konusu düzenlemenin anayasal sınırlar

içinde kanun koyucunun takdirinde olduğunu ve uzlaştırma kapsamına giren bir suçu işleyen kişi ile uzlaştırma kapsamındaki bir suçu bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte işleyen kişilerin aynı hukuksal durumda olmadıklarını belirterek kuralın Anayasa'ya aykırı olmadığına oy birliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun 10/4/2013 tarih ve E.2013/36, K.2013/53 sayılı kararı.

R.G. Tarih-Sayı: 25/5/2013-28657

Sistemik Kavramlar Dizisi:

İtiraz yolu

Davada uygulanacak kural

Hukuk devleti

Suç ve cezalara ilişkin ilkeler

Kanun koyucunun takdir yetkisi

Suç ve cezanın belirlenmesi

Kararın Özü:

İtiraz yolu ile bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemine göre açılmış ve görevine giren bir dava bulunması ve iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir.

Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirlerine ilişkin kurallar, ceza hukukunun temel ilkeleri ile Anayasa'nın konuya ilişkin kurallarına aykırı olmamak kaydıyla, ülkenin sosyal, kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimleri göz önüne alınarak saptanacak ceza politikasına göre belirlenir.

Kanun koyucu, cezalandırma yetkisini kullanırken suç ve ceza arasındaki

adil dengenin korunmasını da dikkate almak zorundadır.

Kararın Özeti:

İstanbul 20. Asliye Ceza Mahkemesi, 26.9.2004 günlü, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesine eklenen (2) numaralı fıkrada yer alan "...dört aydan bir yıla kadar hapis veya adli para..." ibaresi ile 106. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...iki yıldan beş yıla kadar..." ibaresinin iptallerini talep etmiştir.

I. Anayasa Mahkemesi, 5237 sayılı Kanun'un 86. maddesine eklenen (2) numaralı fıkrada yer alan "...dört aydan bir yıla kadar hapis veya adli para..." ibaresi ile ilgili yapılan ilk incelemede, bir mahkemenin, Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerektiğini hatırlatmıştır. Mahkemeye göre uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır. Mahkeme itiraz yoluna başvuran Mahkemenin önünde bakılmakta olan davada itiraz konusu kuralın uygulanmayacağını tespit ederek başvuran Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle başvurunun reddine oy birliğiyle karar vermiştir.

II. 5237 sayılı Kanun'un 106. maddesinin (2) numaralı fıkrasında tehdit suçunun nitelikli halleri sayılmıştır. Başvuru kararında, silahla bir kişinin basit tıbbi müdahale ile giderilecek şekilde yaralanmasında az ceza, silahla tehdit suçu sonucunda ise çok ceza tayin edilmesinin suç ve ceza dengesini adalet ve eşitlik yönünden bozduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2 ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, öncelikle, Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesini açıklamıştır.

Mahkeme ayrıca, ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirlerine ilişkin kuralların, ceza hukukunun temel ilkeleri ile Anayasa'nın konuya ilişkin kurallarına aykırı olmamak kaydıyla, ceza politikasına göre belirleneceğini, kanun koyucunun bu yetkisini kullanırken suç ve ceza arasındaki adil dengeyi korunması gerektiğini belirtmiştir.

Mahkeme, itiraz konusu kural uyarınca silahla tehdit suçunun işlenmesi hâlinde verilecek cezayı belirlemenin kanun koyucunun takdirinde olduğunu ve ceza miktarının Kanun'da belirtilen yaralama suçu ile

karşılaştırılarak değerlendirmede bulunulmasının anayasal denetime esas oluşturmayacağını belirterek itiraz konusu kuralın, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olmadığına oy birliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun 10/4/2013 tarih ve E.2013/37, K.2013/54 sayılı kararı.

Sistemantik Kavramlar Dizisi:

İtiraz yolu

Başvuru usulü

Kararın Özü:

İtiraz yoluna başvuran mahkemenin itiraz konusu kuralın Anayasa'nın hangi maddelerine aykırı olduğuna ilişkin gerekçelerini başvuru kararında açıklaması ve başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneğinin dosyada bulunması gerekir.

Kararın Özeti:

Danıştay Onuncu Dairesi, 20/2/2008 tarih ve 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 22. maddesinin iptalini talep etmiştir.

Anayasa Mahkemesi ilk inceleme aşamasında itiraz başvurusunu yöntemine uygun yapıp yapılmadığı yönünden değerlendirmiştir. Anayasa Mahkemesi, itiraz başvurusunda itiraz konusu kuralın hangi gerekçelerle Anayasa'ya aykırı olduğunun açıklanması gerektiğini ve başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneğinin dosyada bulunmasının zorunluluk olduğunu, açık bir şekilde dayanaktan yoksun veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının Anayasa Mahkemesi tarafından esas incelemeye geçilmeksizin, gerekçeleriyle reddedileceğini hatırlatmıştır. Ayrıca Mahkeme, itiraz yoluna başvuran mahkemenin Anayasa'ya aykırılıkları ileri sürülen hükümlerin her birinin Anayasa'nın hangi maddelerine, hangi nedenlerle

aykırı olduğuna ilişkin gerekçelerini başvuru kararında açıklaması gerektiğini hatırlatmıştır.

Anayasa Mahkemesi, itiraz başvurusunun yöntemine uygun olmadığından esas incelemeye geçilmeksizin başvurunun reddine oy birliğiyle karar vermiştir. Anayasa Mahkemesi kararında ayrıca, itiraz yoluna başvuran Mahkemenin, eksiklikleri tamamlayarak yeniden itiraz yoluna başvurabileceği de belirtilmiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun 22/5/2013 tarih ve E.2013/56, K.2013/61 sayılı kararı.

Sistematik Kavramlar Dizisi:

İtiraz yolu

Başvuru usulü

Kararın Özü:

İtiraz yoluna başvuran mahkemenin itiraz konusu kuralın Anayasa'nın hangi maddelerine aykırı olduğuna ilişkin gerekçelerini başvuru kararında açıklaması gerekir.

Kararın Özeti:

Mersin 2. İdare Mahkemesi, 21/7/1953 tarih ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunu'nun mükerrer 35. maddesinin birinci fıkrasının iptalini talep etmiştir.

Anayasa Mahkemesi ilk inceleme aşamasında itiraz başvurusunu yöntemine uygun yapıp yapılmadığı yönünden değerlendirmiştir. Anayasa Mahkemesi, bir davaya bakmakta olan mahkemenin itiraz yoluna başvuruda bulunduğu takdirde gerekçeli kararında itiraz konusu kuralın hangi gerekçelerle Anayasa'ya aykırı olduğu açıklaması gerektiğini, açık bir şekilde

dayanaktan yoksun veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının, esas incelemeye geçilmeksizin, gerekçeleriyle reddedileceğini hatırlatmıştır. Ayrıca Mahkeme, itiraz yoluna başvuran mahkemenin, Anayasa'ya aykırılıkları ileri sürülen hükümlerin her birinin Anayasa'nın hangi maddelerine, hangi nedenlerle aykırı olduğuna ilişkin gerekçeleri başvuru kararında açıklaması gerektiğini belirtmiştir.

Anayasa Mahkemesi, başvuru kararında, itiraz konusu kuralın Anayasa'nın hangi maddesine hangi gerekçelerle aykırı olduğuna ilişkin bir açıklamaya yer verilmediğini tespit etmiştir. Bu sebeplerle Mahkeme, itiraz başvurusunun yöntemine uygun olmadığından esas incelemeye geçilmeksizin başvurunun oy birliğiyle reddine karar vermiştir. Anayasa Mahkemesi kararında ayrıca, itiraz yoluna başvuran Mahkemenin, eksiklikleri tamamlayarak yeniden itiraz yoluna başvurabileceği de belirtilmiştir. Bu görüşe M. TOPAL katılmamıştır.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

BÖLÜM
KARARLARI

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 16/4/2013 tarih ve 2012/317 sayılı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Zaman bakımından yetkisizlik

Kararın Özü:

Bireysel başvurular bakımından Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisi için kesin bir tarihin belirlenmesi ve Mahkemenin yetkisinin geriye yürür şekilde uygulanmaması hukuk güvenliği ilkesinin bir gereğidir.

Kararın Özeti:

Başvurucunun murisi adına tapuya tescilli olan taşınmaz, yapılan orman kadastro ile parsellere ayrılmış ve taşınmazın sınırları kesinleşmiştir. Daha sonraki bir tarihte idarece açılan tapu iptal ve tescil davalarında verilen kararlar ile ayrılan bu taşınmazlar, Maliye Hazinesi ve Orman idaresi adına tescil edilmiştir. Başvurucu, murisi adına tapuya kayıtlı taşınmazların mülkiyetinin mahkeme kararları ile idareye geçmesinin mülkiyet hakkı ve adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüş ve tazminat talep etmiştir.

Anayasa Mahkemesi, zaman bakımından yetkisinin başlangıcının 23/9/2012 tarihi olduğunu ve ancak bu tarihten sonra kesinleşen nihai işlem ve kararlar aleyhine yapılan bireysel başvuruları inceleyebileceğini hatırlatmıştır. Mahkemeye göre, bireysel başvurular bakımından Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisi için kesin bir tarihin belirlenmesi ve Mahkemenin yetkisinin geriye yürür şekilde uygulanmaması hukuk güvenliği ilkesinin bir gereğidir.

Anayasa Mahkemesi, başvuruya konu olan işlemlerin sırasıyla, 2001, 2006 ve 2008 yıllarında, bireysel başvuru yönünden Mahkemenin zaman bakımından yetkisinin başladığı 23/9/2012 tarihinden önce kesinleşmiş olduğunu tespit etmiş ve başvurunun “zaman bakımından yetkisizlik” nedeniyle kabul edilemez olduğuna oy birliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 16/4/2013 tarih ve 2012/406 sayılı kararı.

Sistemantik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Zaman yönünden yetkisizlik

Kararın Özü:

Bireysel başvurular bakımından Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisi için kesin bir tarihin belirlenmesi ve Mahkemenin yetkisinin geriye yürür şekilde uygulanmaması hukuk güvenliği ilkesinin bir gereğidir.

Kararın Özeti:

Başvurucu, sit alanı içinde bulunan taşınmazında, masrafların kurumca karşılanarak sondaj kazı yapılması için idareye müracaatta bulunmuş, idare kazı çalışmalarıyla ilgili tüm giderlerin kazı sahipleri tarafından karşılanması gerektiğini belirtmiştir. Başvurucu idarenin bu işlemine karşı idari yargı mercilerine müracaatta bulunmamıştır. Başvurucu, üçüncü derece arkeolojik sit alanı içerisinde kalan taşınmazı üzerindeki tasarruf hakkının 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 44. maddesinde yer alan hüküm sebebiyle kısıtlandığını belirterek mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi, zaman bakımından yetkisinin başlangıcının 23/9/2012 tarihi olduğunu ve ancak bu tarihten sonra kesinleşen nihai işlem ve kararlar aleyhine yapılan bireysel başvuruları inceleyebileceğini hatırlatmıştır.

Anayasa Mahkemesi, başvurusunun taşınmazı üzerinde kazı yapılması talebini içeren nihai başvurusunun, İdare tarafından 24/12/2010 tarihinde reddedildiğini, bu tarihin ise Mahkemenin zaman bakımından

yetkisinin başladığı 23/9/2012 tarihinden önce olduğunu tespit etmiş ve başvurunun “zaman bakımından yetkisizlik” nedeniyle kabul edilemez olduğuna oy birliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Birinci Bölümünün 16/4/2013 tarih ve 2012/917 sayılı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Konu bakımından yetkisizlik

Adil yargılanma hakkı

Suç isnadı

Mağdur

Maddi ve manevi varlığın korunması

Hakaret

Hukuk davası

Kararın Özü:

Anayasa'nın 36. maddesinde yer alan adil yargılanma hakkının kapsamı düzenlenmediğinden bu hakkın kapsam ve içeriği, AİHS'in 6. maddesi çerçevesinde belirlenmesi gerekir.

Hak arama hürriyetinin ihlal edildiği gerekçesiyle bireysel başvuruda bulunabilmek için, başvurunun ya medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili bir uyuşmazlığın tarafı olması ya da başvurucuya yönelik bir suç isnadı hakkında karar verilmiş olması gerekir.

Bir ceza davasında üçüncü kişilerin suçlanması veya cezalandırılmasını

talep eden mağdur, suçtan zarar gören, şikâyetçi veya katılan sıfatını haiz kişiler, AİHS'nin 6. maddesinin koruma alanı dışında kalır.

Kararın Özeti:

Başvurucu, bir sosyal paylaşım sitesi üzerinden şahsına karşı hakaret içeren yazılar yazan bir kişi hakkında Cumhuriyet Başsavcılığına hakaret suçundan cezalandırılması istemiyle suç duyurusunda bulunmuştur. Savcılık, hakaret suçunun unsurları oluşmadığı gerekçesiyle kovuşturmayaya yer olmadığına karar vermiştir. Başvurucu, benzer durumlarla ilgili birçok davanın mahkemelerce karara bağlandığını belirterek, şahsına yöneltilen hakaret ile ilgili kovuşturma başlatılmamasının Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen hak arama hürriyetini ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi Anayasa'nın 36. maddesinde yer alan adil yargılanma hakkının kapsamı düzenlenmediğinden bu hakkın kapsam ve içeriğinin, AİHS'nin "*Adil yargılanma hakkı*" kenar başlıklı 6. maddesi çerçevesinde belirlenmesi gerektiğini açıklamıştır. Mahkeme, AİHS'in adil yargılanma hakkını düzenleyen 6. maddesinde adil yargılanmaya ilişkin hak ve ilkelerin "*medeni hak ve yükümlülükler ile ilgili uyumsuzlukların*" ve bir "*suç isnadının*" esasının karara bağlanması esnasında geçerli olduğunu, hak arama hürriyetinin ihlal edildiği gerekçesiyle bireysel başvuruda bulunabilmek için başvurusunun ya medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili bir uyumsuzluğun tarafı olması ya da başvurucuya yönelik bir suç isnadı hakkında karar verilmiş olması gerektiğini belirtmiştir. Mahkemeye göre AİHS'in 6. maddesinde bahsedilen hâller dışında kalan adil yargılanma hakkının ihlali iddiasına dayanan başvurular Anayasa ve AİHS kapsamı dışında kalacağından, bireysel başvuruya konu olamaz. Mahkeme ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarına göre, bir ceza davasında üçüncü kişilerin suçlanması veya cezalandırılmasını talep eden mağdur, suçtan zarar gören, şikâyetçi veya katılan sıfatını haiz kişilerin, AİHS'in 6. maddesinin koruma alanı dışında kaldığını da belirtmiştir.

Anayasa Mahkemesi, başvurusunun bir üçüncü kişi hakkında soruşturma açılmasını sağlamak amacıyla suç duyurusunda bulunduğunu oysa üçüncü kişinin fiili nedeniyle medeni haklarına yönelik bir müdahalenin bulunduğunu düşünüyor ve buna ilişkin zararının giderilmesini istiyorsa, hukuk mahkemeleri önünde dava açma imkânının olduğunu hatırlatmıştır.

Anayasa Mahkemesi, başvuruya konu olan ihlal iddiasının Anayasa ve AİHS'in ortak koruma alanı dışında kaldığını ifade ederek, başvurunun, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin "*konu*

bakımından yetkisizlik” nedeniyle kabul edilemez olduğuna oybirliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Birinci Bölümünün 16/4/2013 tarih ve 2012/649 sayılı Kararı.

Sistematik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Zaman bakımından yetkisizlik

Açıkça dayanaktan yoksunluk

Adil yargılanma hakkı

Temyiz mercii şikâyeti

Kuralların yorumlanması ve uygulanması

Kararın Özü:

Bireysel başvuruya konu davadaki olayların kanıtlanması, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması, yargılama sırasında delillerin kabul edilebilirliği ve değerlendirilmesi ile kişisel bir uyuşmazlığa derece mahkemeleri tarafından getirilen çözümün esas yönünden adil olup olmaması, bireysel başvuru incelemesinde değerlendirmeye tabi tutulamaz. Anayasa’da yer alan hak ve özgürlükler ihlal edilmediği sürece ya da açıkça keyfilik içermedikçe derece mahkemelerinin kararlarındaki maddi ve hukuki hatalar bireysel başvuru incelemesinde ele almamaz.

Kararın Özeti:

Başvurucu, Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli iken “disiplinsizlik” nedeniyle 1972 yılında resen emekliye ayırma işlemine tabi tutulmuş, 10/3/2011 tarih ve 6191 sayılı Kanun’la yapılan YAŞ kararıyla ilişkisi kesilenler hakkındaki düzenlemeden faydalanmak istemiştir. Başvurucu, kendisi

hakkındaki resen emekliye ayırma işleminin esasında bir ilişik kesme işleminin olduğunu ve bu işlemin, kendisi ile ilgili herhangi bir yargı kararı verilmeden tesis edildiğini, işlemin iptali için gidilebilecek şekli anlamda bir yargı yolu olmasına rağmen, o günün şartlarında bu yargısal yolun fiilen kapalı olduğunu, Sıkıyönetim Mahkemesinin tarafsız olmadığını, hukuki yardım almasına imkân tanınmadığını, dolayısıyla hak arama hürriyeti engellenerek, masumiyet karinesi ve adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir. 2011 yılında 6191 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanamamasının ise eşitlik ilkesini ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi, 23/9/2012 tarihinden önce kesinleşen kamu gücü işlemlerini bireysel başvuru yoluyla denetleme yetkisi bulunmadığını hatırlatarak resen emekliye ayırma işleminin hakkında hak arama hürriyeti yönüyle “*zaman bakımından yetkisizlik*” nedeniyle kabul edilemezlik kararı vermiştir. Mahkeme, başvuruçunun 6191 sayılı Kanun’a dayanan iddialarının esas itibarıyla derece mahkemesince anılan Kanun hükmünün değerlendirilmesinde ve yorumlanmasında isabet bulunmadığına ve dolayısıyla yargılamanın sonucuna ilişkin olduğunu tespit ederek “*açıkça dayanaktan yoksun olması*” nedeniyle başvurunun kabul edilemez olduğuna oybirliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Birinci Bölümünün 16/4/2013 tarih ve 2012/869 sayılı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi:

Kabul edilemezlik nedenleri

Açıkça dayanaktan yoksunluk

Temyiz mercii şikâyeti

Konu bakımından yetkisizlik

Adil yargılanma hakkı

Eşitlik ilkesi (Ayrımcılık yasağı)

Kararın Özü:

Kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlara ilişkin şikâyetler, bireysel başvuruda incelenemez. Bu bağlamda derece mahkemeleri önünde dava konusu yapılmış olayların sübutu, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile derece mahkemelerince uyumsuzlukla ilgili varılan sonucun esas yönünden adil olup olmaması bireysel başvuru incelemesine konu olamaz. Bunun tek istisnası, derece mahkemelerinin tespit ve sonuçlarının Anayasa'da yer alan hak ve özgürlükleri ihlal etmiş olması veya açık bir keyfilik içermesidir.

Açılan davanın derece mahkemesince kabul edilmemesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin kanun yolu şikâyeti niteliğindeki başvurunun, başvuruya konu derece mahkemesi kararı açık bir şekilde keyfilik içermedikçe, "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

Ayrımcılık yasağı (eşitlik ilkesi), bağımsız nitelikte koruma işlevine sahip olmayıp, diğer temel hak ve özgürlüklerin kullanılması ve korunmasını güvence altına alan tamamlayıcı nitelikte bir ilkedir. Bu nedenle ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğinin tartışılabilmesi için başvurucu, Anayasa'da güvence altına alınmış ve Sözleşme kapsamında olan temel hak ve özgürlükleriyle bağlantılı olarak ayrımcılığa maruz kalmış olmalıdır.

Anayasa'da güvence altına alınmış ve Sözleşme kapsamında olan temel hak ve özgürlüklerle bağlantılı olmayan ayrımcılık iddialarına ilişkin başvuruların "konu bakımından yetkisizlik" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

Kararın Özeti:

Başvurucu, Kara Kuvvetleri Komutanlığında proje subayı olarak görev yapmaktadır. Başvurucu, ÖSYM tarafından düzenlenen "İç Denetçi Aday Belirleme" sınavında başarılı olmuş ve iç denetçi eğitimine katılarak, yapılan sınav sonucunda iç denetçi sertifikası almaya hak kazanmıştır. Başvurucu, Milli Savunma Bakanlığına iç denetçi olarak atanma talebinde bulunmuş, ancak ataması yapılmamıştır. Başvurucu, iç denetçi olarak atamasının yapılmaması işleminin iptali istemiyle açtığı davanın reddedilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkının; aynı durumdaki başka birinin iç denetçi olarak atamasının yapıldığını belirterek eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Adil Yargılama Hakkı Yönünden

Mahkeme, 6216 sayılı Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasında açıkça dayanaktan yoksun başvuruların Mahkemece kabul edilemezliğine karar verilebileceğinin; Anayasa'nın 148. maddesinin dördüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 49. maddesinin (6) numaralı fıkrasında ise açıkça dayanaktan yoksun başvurular kapsamında değerlendirilen kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlara ilişkin şikâyetlerin bireysel başvuruda incelenemeyeceğinin kurala bağlandığını hatırlatmıştır. Bu bağlamda Mahkeme, derece mahkemeleri önünde dava konusu yapılmış olayların sübutu, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile derece mahkemelerince uyuşmazlıkla ilgili varılan sonucun esas yönünden adil olup olmamasının bireysel başvuruda incelenemeyeceğini, bunun tek istisnasının, derece mahkemelerinin tespit ve sonuçlarının Anayasa'da yer alan hak ve özgürlükleri ihlal etmiş olması veya açık bir keyfilik içermesi olduğunu vurgulamıştır.

Mahkeme, somut olayda yargılamanın derece mahkemeleri tarafından usul şartlarına ve hukuka uygun olarak gerçekleştirilmediğine ve başvurucunun kendi delillerini ve iddialarını sunma fırsatı bulamadığına dair açık bir bulgu saptamadığını, başvurucu tarafından ileri sürülen iddiaların kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğunu, derece mahkemesi kararının açık bir keyfilik içermediğini belirterek diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelemeksizin başvurunun bu bölümünün, "*açıkça dayanaktan yoksunluk*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna oy birliği ile karar vermiştir.

Eşitlik İlkesi (Ayrımcılık Yasağı) Yönünden

Mahkeme, ayrımcılık yasağının (eşitlik ilkesinin), bağımsız nitelikte koruma işlevine sahip olmadığını, diğer temel hak ve özgürlüklerin kullanılması ve korunmasını güvence altına alan tamamlayıcı nitelikte bir ilke olduğunu hatırlatmıştır. Mahkeme, bu nedenle ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğinin tartışılabilmesi için başvurucunun, Anayasa'da güvence altına alınmış ve Sözleşme kapsamında olan temel hak ve özgürlükleriyle bağlantılı olarak ayrımcılığa maruz kalmış olması gerektiğini vurgulamıştır.

Mahkeme, somut olayda başvurucunun ayrımcılığa maruz kaldığını iddia ettiği meslekle ilgili hususun, Anayasa'da güvence altına alınmış ve Sözleşme kapsamında olan temel hak ve özgürlüklerin koruma alanı dışında olduğunu dikkate alarak başvurunun bu bölümünün, "*konu bakımından yetkisizlik*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna oybirliği ile karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 16/4/2013 tarih ve 2012/1056 sayılı Kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Zaman bakımından yetkisizlik

Açıkça dayanaktan yoksunluk

Adil yargılanma hakkı

İçtihat farklılıkları

Mülkiyet hakkı

Kamulaştırma

Gecikme faizi

Kararın Özü:

Bireysel başvuruya konu davadaki olayların kanıtlanması, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması, yargılama sırasında delillerin kabul edilebilirliği ve değerlendirilmesi ile kişisel bir uyumsuzluğa derece mahkemeleri tarafından getirilen çözümün esas yönünden adil olup olmaması, bireysel başvuru incelemesinde değerlendirmeye tabi tutulamaz.

Benzer konularda yargı mercileri arasındaki içtihat farklılıkları tek başlarına adil yargılanma hakkının ihlali niteliğinde kabul edilemez.

Kararın Özeti:

Başvurucunun Belediye Başkanlığı aleyhine açtığı kamulaştırmasız el atma nedeniyle tazminat davası sonucunda, kamulaştırılan işletme bedelinin kamu alacaklarına uygulanan en yüksek faizle değil yasal faizle tahsiline karar verilmiştir. Başvurucu, kamu alacaklarına uygulanan en yüksek faizle tahsil isteminin reddedildiğini, faiz hesabı konusunda Yargıtay hukuk daireleri arasında birlik olmadığını belirterek mülkiyet hakkı ile adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi, 23/9/2012 tarihinden önce kesinleşen kamu gücü işlemlerini bireysel başvuru yoluyla denetleme yetkisi bulunmadığını hatırlatmıştır. Mahkeme, benzer konularda yargı mercileri arasındaki içtihat farklılıklarının da tek başına adil yargılanma hakkının ihlali niteliğinde kabul edilemeyeceğini belirtmiştir.

Anayasa Mahkemesi, başvuruçunun kamulaştırmasız el atmada uygulanacak faiz türüne ilişkin davasının Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin 9/4/2012 kararıyla kesinleştiğini tespit etmiş, başvurunun mülkiyet hakkı yönüyle “*zaman bakımından yetkisizlik*” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, başvuruçunun diğer iddialarının adil yargılanma hakkı kapsamında inceleneceği ve bu iddialarının ilgili kanunların mahkemelerce değerlendirilmesinde ve yorumlanmasında mutabakat ve isabet bulunmadığına ve dolayısıyla yargılamanın sonucuna ilişkin olduğunu tespit ederek “*açıkça dayanaktan yoksun olması*” nedeniyle başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Birinci Bölümünün 16/4/2013 tarih ve 2012/1315 sayılı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Başvuru yollarının tüketilmemiş olması

Sonradan tesis edilen başvuru yolu

Mülkiyet hakkı

Ormanların korunması ve geliştirilmesi

Kararın Özü:

Mülkiyet hakkı, kişiye başkasının hakkına zarar vermemek ve kanunların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla, sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma, ürünlerinden yararlanma ve tasarruf olanağı veren bir haktır.

Anayasa'nın ormanlara ilişkin 169. ve 170. maddelerinde Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkı güvencesinin çerçevesini belirleyen kurallar yer almaktadır.

Mülkiyet hakkı mutlak bir hak olmayıp kamu yararı amacıyla sınırlandırılabilir ve bu sınırlandırmanın ölçülü ve orantılı olması gerekir. Ormanların korunması amacıyla mülkiyet hakkına müdahale edilmesi meşru olmakla birlikte bu kamusal külfetin tamamının mülk sahiplerine yüklenemeyeceği ve kanun koyucunun buna uygun çözüm yolları bulması gerekeceği açıktır

Temel bir değer olarak çevrenin korunması ve herkesin çevreden eşit şekilde yararlanması hakkının bir uzantısı olarak Anayasa'nın 169. maddesinde ormanların devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu belirtilerek bu alanlarda özel mülkiyet yasaklanmıştır. Bu nedenle belli bir sürenin geçmesiyle söz konusu alanlarda özel mülkiyet edinilmesi olanaklı değildir

Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru, ikincil nitelikte bir kanun yoludur. Temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının öncelikle genel yargı mercilerinde, olağan kanun yolları ile çözüme kavuşturulması esastır. Bireysel başvuru yoluna, iddia edilen hak ihlallerinin bu olağan denetim mekanizması içinde giderilememesi durumunda başvurulabilir.

Yargıtayın yakın dönemde geliştirmiş olduğu içtihadı göre tapu kaydının iptali hâlinde, söz konusu işlemin yapılması tarihinden itibaren 10 yıl içerisinde Hazine aleyhine adli yargıda tazminat davası açılabilecektir. Başvurucunun tazminat talebiyle herhangi bir başvurusunun bulunmadığı yani yargısal başvuru yollarının tamamı tüketilmeden bireysel başvuru yapıldığı durumlarda başvurunun "başvuru yollarının tüketilmemiş olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

Kararın Özeti:

Orman Kadastrosu sırasında, başvuru adına tapu sicilinde kayıtlı taşınmazların orman sınırları içinde kaldığı tespit edilerek orman vasfı ile Hazine adına tescil edilmiş, başvuru tarafından açılan orman kadastro tespitine itiraz davaları da reddedilmiştir. Başvurucu, mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüş ve tazminat talebinde bulunmuştur.

Anayasa Mahkemesi, mülkiyet hakkının, kişiye başkasının hakkına zarar vermemek ve kanunların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla, sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma, ürünlerinden yararlanma ve tasarruf olanağı veren bir hak olduğunu ve Anayasa'nın ormanlara ilişkin 169. ve 170.

maddelerinde yer alan kuralların Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkı güvencesinin çerçevesini belirlediğini hatırlatmıştır.

Anayasa Mahkemesi, temel bir değer olarak çevrenin korunması ve herkesin çevreden eşit şekilde yararlanması hakkının bir uzantısı olarak Anayasa'nın 169. maddesinde korunan ormanlarda özel mülkiyetin yasaklandığını, bu nedenle belli bir sürenin geçmesiyle söz konusu alanlarda özel mülkiyet edinilmesinin olanaklı olmadığını belirtmiştir.

Mahkeme, ormanların korunması amacıyla mülkiyet hakkına müdahale edilmesinin meşru olmakla birlikte bu kamusal külfetin tamamının mülk sahiplerine yüklenemeyeceği ve kanun koyucunun buna uygun çözüm yolları bulması gerektiği yönündeki önceki içtihadını hatırlatmıştır. Mahkemeye göre ilgili kanun hükümleri ve Yargıtay içtihatları göz önünde bulundurulduğunda, başvuru, tapuda adına kayıtlı taşınmazların kendisi tarafından kullanılmasına veya tasarrufuna engel olacak nitelikte bir şerh düşülmesi veya tapu kaydının iptali hâlinde, söz konusu işlemin yapılması tarihinden itibaren 10 yıl içerisinde Hazine aleyhine adli yargıda tazminat davası açabilecektir. Mahkeme, başvuru kamunun kamu yararı nedeniyle tapulu taşınmazına el konulması suretiyle mülkiyet hakkına yapılan sınırlamanın el konulan taşınmazın gerçek bedeli esas alınarak ödenecek bir tazminatla dengelenebileceğini belirtmiştir.

Mahkeme, taşınmazların orman kadastrosu çalışmaları sonrasında orman sınırları içinde olduğuna ilişkin kadastro tespitine yönelik olarak açılan itiraz davasının reddi sonrasında tazminat talebiyle bir başvuru yapılmadığı durumlarda başvuru yollarının tüketildiğinin söylenemeyeceğini belirterek başvurunun, "*başvuru yollarının tüketilmemiş olması*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna oybirliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 13/6/2013 tarih ve 2013/33 sayılı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Zaman bakımından yetkisizlik

Açıkça dayanaktan yoksunluk

Temyiz merci şikayeti

Kararın Özü:

Bireysel başvurular bakımından Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisi için kesin bir tarihin belirlenmesi ve Mahkemenin yetkisinin geriye yürür şekilde uygulanmaması hukuk güvenliği ilkesinin bir gereğidir. Başvuru konusu işlem, bireysel başvuru yönünden, bireysel başvuruların incelenmeye başlandığı tarih olan 23/9/2012 gününden önce kesinleştiğinden “zaman bakımından yetkisizlik” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

İlke olarak derece mahkemeleri önünde dava konusu yapılmış maddi olay ve olguların kanıtlanması, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile derece mahkemelerince uyumsuzlukla ilgili varılan sonucun esas yönünden adil olup olmaması bireysel başvuru incelemesine konu olamaz. Anayasa’da yer alan hak ve özgürlükler ihlal edilmediği sürece ya da açıkça keyfilik içermedikçe derece mahkemelerinin kararlarındaki maddi ve hukuki hatalar da bireysel başvuru incelemesinde ele alınamaz. Bu çerçevede, derece mahkemelerinin delilleri takdirinde açıkça keyfilik bulunmadıkça Anayasa Mahkemesinin bu takdire müdahalesi söz konusu olamaz.

Kararın Özeti:

Başvurucu, dava konusu taşınmazların malikleri ile 1971 yılında noterde satış vaadi sözleşmesi yapmıştır. Bu taşınmazların anılan sözleşme kapsamında tapu sicilinde başvuru adına tescili gerçekleşmeden, orman sınırları içinde kaldığı iddiasıyla orman idaresince taşınmazların malikleri aleyhine tapu kayıtlarının iptali ve orman vasfıyla tescili talebiyle Asliye Hukuk Mahkemesine davalar açılmıştır. Bu davalarda Asliye Hukuk Mahkemesi, taşınmazların tapu kayıtlarının iptaline ve Devlet ormanı olarak tapulama dışı bırakılmasına karar vermiştir. Bu kararlar temyiz incelemesinden geçerek kesinleşmiştir. Başvurucunun, anılan yargılamalara ilişkin olarak düzenlenen bilirkişi raporlarının gerçeğe aykırı olduğu iddiasıyla yaptığı başvuru üzerine, Orman Bölge Müdürlüğü, taşınmazların bir kısmının orman sınırları dışında kaldığını ancak kesinleşmiş mahkeme kararları olması nedeniyle yapılacak bir işlem olmadığını, ancak yargılamanın yenilenmesi yoluna gidebileceğini başvurucuya bildirmiştir. Başvurucu taşınmazların tapu kayıtlarının iptaline ve Devlet ormanı olarak tapulama dışı bırakılması

kararlarına ilişkin olarak, bilirkişi raporlarının gerçeğe aykırı olduğu iddiasıyla Asliye Hukuk Mahkemesinde yargılamanın yenilenmesi talebiyle açtığı davalar başvurusunun yenilenmesini talep ettiği yargılamalarda taraf olmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. Başvurucu kanun yollarını tüketmiştir. Başvurucu Anayasa'nın 35. ve 36. maddelerinde tanımlanan mülkiyet hakkı ve hak arama hürriyetinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Zaman Bakımından Yetkisizlik (Mülkiyet Hakkı) Yönünden

Anayasa Mahkemesi, zaman bakımından yetkisinin başlangıcının 23/9/2012 tarihi olduğunu ve ancak bu tarihten sonra kesinleşen nihai işlem ve kararlar aleyhine yapılan bireysel başvuruları inceleyebileceğini hatırlatmıştır. Anayasa Mahkemesi, başvuru konusu kararın, yargılamanın yenilenmesi davasının açıldığı 15/2/2012 tarihinden önce kesinleştiğini, bu tarihin bireysel başvuru yönünden Mahkemenin zaman bakımından yetkisinin başladığı 23/9/2012 tarihinden önce olduğunu tespit etmiş ve başvurunun “zaman bakımından yetkisizlik” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Açıkça Dayanaktan Yoksunluk (Adil Yargılanma Hakkı) Yönünden

Anayasa Mahkemesi, adil yargılanma hakkı ile ilgili ihlal iddialarının kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğunu ve derece mahkemesi kararlarının bariz bir şekilde keyfilik de içermediğini belirterek başvurunun diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin “açıkça dayanaktan yoksun olması” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 16/5/2013 tarih ve 2013/66 sayılı Kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Düşme kararı

İncelenmeyi sürdürmede haklı neden kalmaması

Talebin kabul edilmesi

Kararın Özü:

Başvurunun incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir neden kalmamış ise başvuru hakkında düşme karar verilmesi gerekir.

Kararın Özeti:

Başvurucunun iş akdinin feshinin geçersizliğine ve işe iadesine karar verilmesi istemiyle İş Mahkemesinde açtığı davanın, davacı vekilinin davayı takip etmediği gerekçesiyle açılmamış sayılmasına karar verilmiştir. Temyiz üzerine Yargıtay ilk derece mahkemesi kararını onamıştır. Başvurucu Yargıtaya maddi hata düzeltme talebinde bulunmuş, aynı anda Anayasa Mahkemesinde de bireysel başvuru hakkını kullanmıştır. Başvurucu, iş akdinin feshinin geçersizliğine ve işe iadesine karar verilmesi istemiyle açtığı davanın, takip edilmediği gerekçesiyle açılmamış sayılmasına karar verilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Bireysel başvurunun incelenme aşamasında olduğu sırada Yargıtay başvurucunun maddi hata konusundaki itirazlarını haklı bularak İş Mahkemesinin anılan kararının bozulmasına hükmetmiştir. İş Mahkemesince bozma kararına uyulmasına karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, başvurunun incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir sebebin olmadığı kanaatine varması hâlinde başvuru hakkında düşme kararı verebileceğini hatırlatmıştır.

Başvuru konusu olayda, bireysel başvuru yapıldıktan sonra, başvurucunun şikâyet konusu ettiği hususlar ilgili makamlarca başvurucunun talebi doğrultusunda değiştirilmiştir. Dolayısıyla Mahkeme, başvurunun incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir neden kalmadığını belirterek düşmesine karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Birinci Bölümünün 16/5/2013 tarih ve 2012/266 sayılı kararı.

Sistemantik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Zaman yönünden yetkisizlik

Kişi hürriyeti ve güvenliği

Tutukluğa itiraz

İtirazın reddi

Kararın Özü:

Bireysel başvurular bakımından Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisi için kesin bir tarihin belirlenmesi ve Mahkemenin yetkisinin geriye yürür şekilde uygulanmaması hukuk güvenliği ilkesinin bir gereğidir.

Başvuru konusu işlem, bireysel başvuru yönünden, bireysel başvuruların incelenmeye başlandığı tarih olan 23/9/2012 gününden önce kesinleştiğinden “zaman bakımından yetkisizlik” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

Kararın Özeti:

Başvurucu, başvuru tarihi itibarıyla 5 yıl 1 ay 18 gündür tutuklu bulunmaktadır. Başvurucu açısından 5271 sayılı Kanun'un 102. maddesinin (2) numaralı fıkrasında öngörülen beş yıllık azami tutukluluk süresi dolmuş, başvurucunun tahliye talebi Mahkeme tarafından reddedilmiş, bu red kararına ilişkin yaptığı itiraz da 13/9/2013 tarihinde reddedilerek, karar kesinleşmiştir. Başvurucu, kendisiyle benzer durumda bulunanların tahliye edildiğini, kendisinin tahliye edilmemesinin Anayasa'nın 10. ve 19. maddelerini ihlal ettiğini iddia etmiş ve tahliye edilerek lehine tazminata hükmedilmesini talep etmiştir.

Anayasa Mahkemesi, zaman bakımından yetkisinin başlangıcının 23/9/2012 tarihi olduğunu ve ancak bu tarihten sonra kesinleşen nihai işlem ve kararlar aleyhine yapılan bireysel başvuruları inceleyebileceğini hatırlatmıştır.

Mahkeme, başvuru konusu tahliye talebinin reddi kararının 13/9/2012 tarihinde üst dereceli mahkeme tarafından reddedilerek kesinleştiğini, bu tarihin, bireysel başvuru yönünden Mahkemenin zaman bakımından yetkisinin başladığı 23/9/2012 tarihinden önce olduğunu belirterek başvurunun

“zaman bakımından yetkisizlik” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 16/5/2013 tarih ve 2013/307 sayılı Kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Açıkça dayanaktan yoksunluk

Bir ihlalin olmadığı açık olduğu şikâyetler

Temyiz mercii şikâyeti

Adil yargılanma hakkı

Cezaların toplanması

Gerekçeli karar hakkı

Kararın Özü:

Bir anayasal hakkın ihlali iddiası içermeyen, yalnızca derece mahkemelerinin kararlarının yeniden incelenmesi talep edilen başvurular açıkça dayanaktan yoksundur.

Hak arama hürriyetinin kapsamının belirlenmesinde Anayasa'nın, bütün mahkemelerin her türlü kararlarının gerekçeli olarak yazılmasını ifade eden 141. maddesinin de gözetilmesi gerekir.

Kararın Özeti:

Başvuru tarihi itibarıyla cezaevinde hükümlü olarak bulunan başvurucu hakkında yağma suçlarından hapis cezalarının 32 yıl 16 ay hapis cezası olarak toplanmasına ve infazına karar verilmiştir. Başvurucu, suç tarihinden sonra yürürlüğe giren kanunla ağır hapis cezalarının hapis cezasına dönüştürüldüğünü, bu nedenle hakkında verilen hapis cezalarının

25 yıl olarak toplanması gerektiğini, kanuna aykırı ve gerekçesiz olarak verilen toplama kararı nedeniyle anayasal haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi, bir anayasal hakkın ihlali iddiası içermeyen, yalnızca derece mahkemelerinin kararlarının yeniden incelenmesi talep edilen başvuruların açıkça dayanaktan yoksun olduğunu, açıkça keyfilik içermedikçe derece mahkemelerinin kararlarındaki maddi ve hukuki hataların bireysel başvuru incelemesinde ele alınamayacağını hatırlatmıştır. Mahkeme, Yargıtay içtihatlarına atıf yaparak toplama kararının anılan içtihatlara uygun olduğunu tespit etmiştir.

Mahkeme, başvuru konusu olayda, başvuru tarafından ileri sürülen iddiaların kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğunu, derece mahkemesi kararlarının açık bir keyfilik içermediğini belirterek diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelemeksizin başvurunun, “*açıkça dayanaktan yoksunluk*” nedeniyle kabul edilemez olduğuna oy birliği ile karar vermiştir.

Diğer taraftan Mahkeme, Anayasa’nın, bütün mahkemelerin her türlü kararlarının gerekçeli olarak yazılmasını ifade eden 141. maddesinin de, hak arama hürriyetinin kapsamının belirlenmesinde gözetilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Mahkeme, başvuru hakkında verilen cezaların derece mahkemesince ilgili hukuk kuralları uygulanmak suretiyle toplandığını, itiraz üzerine kararı inceleyen mercii tarafından bu karar ve gerekçesinin hukuka uygun bulunduğunu belirterek bu yöndeki şikâyetin de derece mahkemelerinin kararları ve gerekçelerinde açık bir ihlal saptanmadığından “*açıkça dayanaktan yoksunluk*” nedeniyle kabul edilemez olduğu sonucuna varmıştır.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 16/4/2013 tarih ve 2013/382 sayılı kararı.

Sistemantik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Konu bakımından yetkisizlik

Mülkiyet hakkı

Mülk kavramı

Tescilin yok hükmünde olması

Kararın Özü:

Bir taşınmazın hukuki dayanaktan yoksun ve geçersiz bir işlemle tapu kaydına bağlanması ile oluşan tescil yok hükmündedir. Başvurucu adına kadastro tespit tutanağına istinaden tapu kaydı tutulmuş olması başvurusunun taşınmazın mülkiyetini kazanmasını sağlamadığı gibi başvuru lehine Anayasa'nın 35. maddesi kapsamına giren korunmaya değer bir menfaat de doğurmaz.

Kararın Özeti:

Başvurucunun başvuruya konu olan taşınmazın kendisi adına tescili için açmış olduğu dava reddedilmiştir. Daha sonra yürütülen kadastro tespit çalışmalarında uzun süreli zilyetliğe istinaden taşınmaz başvuru adına tescil edilmiştir. Maliye Hazinesinin açtığı tapu iptali ve tescil davası neticesinde taşınmazın tapusu iptal edilerek yayla vasfıyla özel siciline tesciline karar verilmiştir. Başvurucu, kadastro çalışmaları sonucu kesinleşen tapu kaydının iptal edilmesi ile Anayasa'nın 35. maddesinde tanımlanan mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 35. maddesinde yer verilen mülkiyet kavramının kapsam itibarıyla Türk Medeni Kanunu'nda yer alan mülkiyet kavramı ile sınırlı olmamakla birlikte, taşınmaz mülkiyetinin Anayasa'nın 35. maddesindeki güvence kapsamına girdiğini belirtmiştir. Mahkemeye göre Anayasa'nın 35. maddesi kapsamındaki hakkının ihlal edildiğini ileri süren bir başvuru öncelikle, böyle bir hakkın varlığını kanıtlamak zorundadır. Bu nedenle, Anayasa Mahkemesi başvurusunun Anayasa'nın 35. maddesi uyarınca korunmayı gerektiren mülkiyete ilişkin bir menfaate sahip olup olmadığı noktasındaki hukuki durumunu değerlendirmiştir.

Anayasa Mahkemesi, başvurusunun ihlal iddiasına konu olan taşınmazın, kadastro tespitinden önce kesinleşen derece mahkemesi kararları ile kadim yayla niteliğinde olduğunun belirlendiğine işaret etmiştir. Mahkeme, Yargıtayın yerleşik içtihatlarında taşınmazın hukuki dayanaktan yoksun ve geçersiz bir işlemle tapu kaydına bağlanması ile oluşan tescilin

yok hükmünde kabul edildiğini, başvuru adına kadastro tespit tutanağına istinaden tapu kaydı tutulmuş olmasının başvurucaın taşınmazın mülkiyetini kazanmasını sağlamadığını ve başvuruca lehine Anayasa'nın 35. maddesi kapsamına giren korunmaya değer bir menfaat doğurmadığını tespit etmiştir.

Anayasa Mahkemesi, başvurucaın Anayasa'nın 35. maddesi kapsamına giren korunmaya değer bir menfaati bulunmadığını belirterek, başvurucaın diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin "konu bakımından yetkisizlik" nedeniyle kabul edilemez olduğuna oybirliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 16/4/2013 tarih ve 2013/439 sayılı Kararı.

Sistematik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Konu yönünden yetkisizlik

Kararın Özü:

Anayasa Mahkemesine yapılan bir bireysel başvurucaın esasının incelenbilmesi için, kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddia edilen hakkın Anayasa'da güvence altına alınmış olmasının yanı sıra Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve Türkiye'nin taraf olduğu ek protokollerinin kapsamına da girmesi gerekir. Bir başka ifadeyle, Anayasa ve AİHS'nin ortak koruma alanı dışında kalan bir hak ihlali iddiasını içeren başvurucaın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi mümkün değildir.

Kararın Özeti:

Başvuruca, yüzbaşı rütbesine mahsus bekleme süresi olan 6 yılı

tamamlamasına rağmen, bu tarih itibarıyla yüksek öğrenimini tamamlamamış olduğundan binbaşı rütbesine yükseltilmemiş; yüksek öğrenimini tamamlamasını müteakip binbaşı rütbesine naspedilmiştir. Başvurucunun yüzbaşı rütbesinde fazladan beklediği 3 senenin binbaşı rütbesinde geçen süreden sayılması için Askeri Yüksek İdare Mahkemesi nezdinde açtığı dava reddedilmiştir. Başvurucu Anayasa’da yer alan temel haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştü ve mali haklarının verilmesi talebinde bulunmuştur.

Anayasa Mahkemesi, bir bireysel başvurunun esasının incelenebilmesi için, kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddia edilen hakkın Anayasa’da güvence altına alınmış olmasının yanı sıra Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve Türkiye’nin taraf olduğu ek protokollerinin kapsamına da girmesi gerektiğini; Anayasa ve AİHS’nin ortak koruma alanı dışında kalan bir hak ihlali iddiasını içeren başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilemeyeceğini hatırlatmıştır.

Mahkeme, başvuru konusu ihlal iddialarının Anayasa ve AİHS’nin ortak koruma alanı dışında kaldığını tespit ederek, başvurunun, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin “konu bakımından yetkisizlik” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 16/5/2013 tarih ve 2013/463 sayılı Kararı.

Sistematik Kavramlar Dizisi

Düşme kararı

İncelenmeyi sürdürmede haklı neden kalmaması

Talebin kabul edilmesi

Kararın Özü:

Anayasa Mahkemesi, başvurucunun davadan açıkça feragat etmesi, davasını takipsiz bıraktığının anlaşılması, ihlalin ve sonuçlarının ortadan kalkmış olması ya

da Anayasa Mahkemesince saptanan benzer nitelikteki başka bir gerekçeden dolayı başvurunun incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir sebebin olmadığı kanaatine varması hâlinde başvuru hakkında düşme kararı verilebilmektedir.

Başvurunun incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir neden kalmamış ise başvuru hakkında düşme karar verilmesi gerekir.

Kararın Özeti:

Başvurucu, alacağını tahsil amacıyla vekili vasıtasıyla icra takibi başlattığı Ankara 30. İcra Müdürlüğü'nün ilgili dosyasında, İcra Müdürlüğü'nce borçlunun MERNİS ve Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) kaydının, Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) üzerinden çıkarılması talebinin reddi sebebiyle adil yargılanma hakkı ve eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür. İlgili İcra Müdürlüğü'nün Anayasa Mahkemesine hitaben gönderdiği dosya inceleme tutanağına göre, başvurunun, ilgili adresleri kendiliğinden tespit ederek icra müdürlüğüne bildirdiği ve bildirilen adrese tebligat yapılarak borçluya ait araç kaydına haciz konulduğu ve maaş haczi müzekkeresi yazıldığı anlaşılmıştır.

Anayasa Mahkemesi, başvurunun davadan açıkça feragat etmesi, davasını takipsiz bıraktığının anlaşılması, ihlalin ve sonuçlarının ortadan kalkmış olması ya da Anayasa Mahkemesince saptanan benzer nitelikteki başka bir gerekçeden dolayı başvurunun incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir sebebin olmadığı kanaatine varması hâlinde başvuru hakkında düşme kararı verebileceğini hatırlatmıştır.

Mahkeme, başvuru konusu olayda, başvuru vekilinin talep ettiği borçlu adres ve haczi kabil mal bilgilerine kolayca erişebildiğini ve başvurunun incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir neden kalmadığını tespit etmiştir. Bu sebeple Mahkeme, başvurunun, "incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir neden kalmadığından" düşmesine karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 16/4/2013 tarih ve 2013/469 sayılı Kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Konu yönünden yetkisizlik

Yasama işlemi

Kararın Özü:

Bir yasama işleminin, temel hak ve özgürlüğün ihlaline neden olması durumunda, doğrudan yasama işlemi aleyhine değil, ancak yasama işleminin uygulanması mahiyetindeki işlem, eylem ve ihmellere karşı bireysel başvuru yapılabilir.

Eğitim, sağlık, ulaşım, çevre gibi temel kamu hizmetlerine erişim bir yerleşim yerinde belediye kurulmasına bağlı olmaksızın ilgili idari birimlerin yerine getirmeleri gereken hizmetlerdir. Bir beldenin köye dönüştürülmesi kamu hizmetlerine erişim ile ilgili bir sonuç meydana getirmeyeceğinden bir kimsenin güncel ve kişisel bir hakkının ihlalinin söz edilemez.

Kararın Özeti:

Başvurucu, 6360 sayılı Kanun uyarınca Çanakkale ili, Merkez ilçe, Kumkale Belediyesinin tüzel kişiliğinin ilk mahalli idareler genel seçiminden geçerli olmak üzere kaldırılarak köye dönüşecek olması nedeniyle anayasal haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi, bireysel başvurunun, temel hak ihlali iddialarının incelenmesi ve ihlalin tespiti hâlinde bunun ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere de karar verilmesine olanak sağlayan bir başvuru yolu olduğunu, 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereği yasama işlemleri ile düzenleyici idari işlemler aleyhine doğrudan bireysel başvuru yapılamayacağını kurala bağlandığını hatırlatmıştır. Mahkeme, bir yasama işleminin, temel hak ve özgürlüğün ihlaline neden olması durumunda, doğrudan yasama işlemi aleyhine değil, ancak yasama işleminin uygulanması mahiyetindeki işlem, eylem ve ihmellere karşı bireysel başvuru yapılabileceğini belirtmiştir.

Mahkeme somut olayda başvuru sahibinin güncel ve kişisel bir hakkının doğrudan etkilenip etkilenmediğini değerlendirmiştir. Başvurucu, ikamet ettiği beldenin köye dönüştürülmesi nedeniyle eğitim, sağlık, ulaşım, çevre gibi temel kamu hizmetlerine erişimde sorun yaşayabileceği ihtimalinden

bahsetmektedir. Mahkemeye göre anılan Kanun yalnızca mahalli idare birimi değişikliği öngörmekte olup, başvuru konusunun kamu hizmetlerine erişimi ile ilgili bir sonuç meydana getirmiş de değildir. Öte yandan Mahkeme, bahsedilen kamu hizmetlerinin, bir yerleşim yerinde belediye kurulmasına bağlı olmaksızın ilgili idari birimlerin yerine getirmeleri gereken hizmetler olduğuna dikkat çekmiş ve başvuru konusunun salt söz konusu düzenleme nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkının ihlal edildiğinden söz edilemeyeceğini belirtmiştir.

Anayasa Mahkemesi, başvuru konusu olayda yasama işlemi aleyhine doğrudan bireysel başvuru yapıldığını tespit ederek, başvurunun diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin “konu yönünden yetkisizlik” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 16/5/2013 tarih ve 2013/539 sayılı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Konu bakımından yetkisizlik

Açıkça dayanaktan yoksunluk

Temyiz merci şikâyeti

Mülkiyet hakkı

Mülk kavramı

Adil yargılanma hakkı

Kararın Özü:

Mülkiyet hakkı kapsamındaki bir hakkının ihlal edildiğini ileri süren başvuru, böyle bir hakkın varlığını kanıtlamak zorundadır. Bu nedenle, Anayasa Mahkemesince öncelikle başvuru konusunun, Anayasa'nın 35. maddesi uyarınca

korunmayı gerektiren mülkiyete ilişkin bir menfaate sahip olup olmadığı noktasındaki hukuki durumunun değerlendirilmesi gerekir. Başvurucunun mülkiyet hakkının ihlali iddiası yönünden, Anayasa'nın 35. maddesi kapsamına giren korunmaya değer bir menfaatinin bulunmadığı anlaşıldığında, başvuru hakkında "konu bakımından yetkisizlik" kararı verilmesi gerekir.

Bir anayasal hakkın ihlali iddiasını içermeyen, yalnızca derece mahkemelerinin ve teyiz merci kararlarının yeniden incelenmesi talep edilen başvuruların, açıkça dayanaktan yoksun olup Anayasa ve Kanun tarafından Mahkemenin yetki kapsamı dışında bırakılan hususlara ilişkin olduğu açıktır. Anayasa Mahkemesi, derece mahkemelerinin, Anayasa'da belirtilen yükümlülükleri yerine getirip getirmediğini denetlemekle görevli olup, derece mahkemelerinin yetki alanı içine giren yargılama sonucunun hatalı olduğu iddiasıyla yapılacak başvuruları açıkça temelsiz bulmaktadır.

İlke olarak derece mahkemeleri önünde dava konusu yapılmış maddi olay ve olguların kanıtlanması, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile derece mahkemelerince uyumsuzlukla ilgili varılan sonucun esas yönünden adil olup olmaması bireysel başvuru incelemesine konu olamaz. Bunun tek istisnası, derece mahkemelerinin tespit ve sonuçlarının Anayasa'da yer alan hak ve özgürlükleri ihlal etmiş olması veya adaleti ve sağduyuyu hiçe sayan tarzda açık bir keyfilik içermesidir.

Başvurucular, yargılama sırasında delillerini, iddialarını veya savunmalarını sunmuşlar, karşı tarafta sunulan delillere ve iddialara itiraz etme imkânı bulmuşlar ve bunlar derece mahkemeleri tarafından gereği gibi değerlendirilmiş ise kanun yolu şikâyeti niteliğindeki bu tür başvurular hakkında açıkça dayanaktan yoksunluk nedeniyle kabul edilemezlik kararı verilir. Ancak söz konusu kurallara uyulsa dahi yargılamanın bütünü incelendiğinde açık bir keyfilik durumu söz konusu ise bu tip şikâyetler kabul edilmektedir.

Kararın Özeti:

Başvurucu, Lozan Antlaşması ile onaylanan, Anadolu ve Doğu Trakya'daki Rumlar ile Yunanistan'daki Türklerin mübadele edilmeleri hususunda Türkiye ile Yunanistan arasında düzenlenen mukavelename uyarınca, 1924 yılında Türkiye'ye gelen murisine, iskân amacıyla Safranbolu ilçesinde taşınmaz tahsis edildiğini ifade etmiştir. Başvurucu bu taşınmazın mülkiyetinden feragat edildiğine dair işlemin geçerli olmadığını çünkü kadastro çalışmaları sonunda Maliye Hazinesi adına tapu siciline tescil edilmesinin mülkiyet hakkı ile adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüş ve tazminat talep etmiştir.

Konu Bakımından Yetkisizlik (Mülkiyet Hakkı) Yönünden

Anayasa Mahkemesi başvuru konusu olayda, başvuru konusunun dedesinin Türkiye ile Yunanistan arasında düzenlenen Mübadele Sözleşmesi uyarınca 1924 yılında Türkiye'ye geldiğini, İmar ve İskân Bakanlığı tarafından Safranbolu ilçesinde tahsis edilen ev ve araziye yerleştirildiğini, başvuru konusunun murisinin yaklaşık 4 yıl Safranbolu ilçesinde kaldıktan sonra 1927-1929 yıllarında Safranbolu ilçesindeki iskân haklarından feragat ettiğini belirten taahhütname imzalatılarak Adapazarı'na taşındığını, başvuru konusu veya murisinin mülkiyetin kazanılması için aranan şartları gerçekleştirmediğini tespit etmiştir. Anayasa Mahkemesi belirtilen hususlar çerçevesinde başvuru konusunun dedesine Safranbolu ilçesinde verilen iskân hakkının, başvuru konusunun taşınmazın mülkiyetini kazanmasını sağlamadığı ve başvuru konusu lehine Anayasa'nın 35. maddesi kapsamına giren korunmaya değer bir menfaat doğurmadığını belirtmiştir.

Bu sebeple Mahkeme, Anayasa'nın 35. maddesi kapsamına giren korunmaya değer bir menfaatinin bulunduğu anlaşılmadığından, başvuru konusunun diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin "konu bakımından yetkisizlik" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Açıkça Dayanaktan Yoksunluk (Adil Yargılanma Hakkı) Yönünden

Anayasa Mahkemesi başvuru konusunun iddialarının özünün derece mahkemesince delillerin değerlendirilmesinde ve yorumlanmasında isabet olmadığına ve esas itibarıyla yargılamanın sonucuna ilişkin olduğunu tespit etmiştir. Mahkeme, bir anayasal hakkın ihlali iddiasını içermeyen, yalnızca derece mahkemelerinin ve temyiz merci kararlarının yeniden incelenmesi talep edilen başvuruların, açıkça dayanaktan yoksun olup Anayasa ve Kanun tarafından Anayasa Mahkemesinin yetki kapsamı dışında bırakılan hususlara ilişkin olduğunu hatırlatmıştır. Anayasa Mahkemesi, derece mahkemelerinin, Anayasa'da belirtilen yükümlülükleri yerine getirip getirmediğini denetlemekle görevli olduğunu, derece mahkemelerinin yetki alanı içine giren yargılama sonucunun hatalı olduğu iddiasıyla yapılacak başvuruların açıkça temelsiz olduğuna karar vermiştir.

Mahkeme, başvuru konusu olayda, başvuru konusunun, yargılama sırasında kendi delillerini ve iddialarını sunma fırsatını bulduğunu ve bunların derece mahkemesi tarafından değerlendirildiğini; yargılamanın hukuka uygun ve adil bir şekilde gerçekleştiği takdirde, yargılama sonucunun adil olup olmadığı konusunda Anayasa Mahkemesinin herhangi bir değerlendirme yetkisinin bulunmadığını belirtmiştir. Bu sebeple Mahkeme, başvuru konusunun adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarının kanun

yolunda gözetilmesi gereken hususlara ilişkin olduğunu ve derece mahkemesi kararlarının bariz bir şekilde keyfilik de içermediğini belirterek, başvurunun diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin “açıkça dayanaktan yoksun olması” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Birinci Bölümünün 13/6/2013 tarih ve 2012/613 sayılı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Zaman yönünden yetkisizlik

Kararın kesinliği üzerinde etkisiz başvuru yolu

Kararın Özü:

Yargıtay Birinci Başkanlığının başvurucuya yönelik bilgilendirme yazısının ve başvurunun kesin olan bir işlem aleyhine Yargıtay Başkanlar Kuruluna yaptığı itirazın verilen kararın kesinliği üzerinde bir etkisi yoktur.

Başvuru konusu işlem, bireysel başvuruların incelenmeye başlandığı tarih olan 23/9/2012 gününden önce kesinleştiğinden başvurunun “zaman bakımından yetkisizlik” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

Kararın Özeti:

Başvurucu, Yargıtay Hukuk Dairesinin Başkan ve üyelerinin kendisi lehine hükmetmeleri gereken vekâlet ücretini müvekkili lehine hükmettiklerini belirterek şikâyetçi olmuş ve Yüksek Disiplin Kuruluna sevk edilmelerini talep etmiştir. Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu (Başkanlık Kurulu) bu başvuruyu reddetmiştir. Başvurucu, bu red kararına karşı Yargıtay Başkanlar Kuruluna başvurmuş, Kurul ise Başkanlık Kurulunun verdiği red kararının kesin olduğunu başvurucuya bildirmiştir. Başvurucu, Yargıtay

Hukuk Dairesi Başkan ve üyelerinin bağımsızlık ve tarafsızlık ilkelerine uygun davranmadıklarını, verdikleri karar sebebiyle avukatlık mesleğini ifa etmekten yasaklandığını, bu kişiler hakkında yaptığı şikâyetin herhangi bir gerekçe gösterilmeden işleme konulmadığını, bu şekilde Anayasa'nın 35., 36., 40. ve 74. maddelerinde tanımlanan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür

Anayasa Mahkemesi, zaman bakımından yetkisinin başlangıcının 23/9/2012 tarihi olduğunu ve ancak bu tarihten sonra kesinleşen nihai işlem ve kararlar aleyhine yapılan bireysel başvuruları inceleyebileceğini hatırlatmıştır.

Mahkeme, Yargıtay Birinci Başkanlığının başvurucuya yönelik bilgilendirme yazısının ve başvurucunun kesin olan bu işlem aleyhine Yargıtay Başkanlar Kuruluna yaptığı itirazın verilen kararın kesinliği üzerinde bir etkisi olmadığını belirtmiş ve başvuru konusu kararın 15/3/2012 tarihinde Başkanlık Kurulu kararı ile kesinleştiğini tespit etmiştir. Mahkeme, bu tarihin, bireysel başvuru yönünden Mahkemenin zaman bakımından yetkisinin başladığı 23/9/2012 tarihinden önce olduğunu belirterek başvurunun “*zaman bakımından yetkisizlik*” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 13/6/2013 tarih ve 2012/665 sayılı Kararı.

Sistemantik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Açıkça dayanaktan yoksunluk

Masumiyet karinesi

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması

Kararın Özü:

Masumiyet karinesi, kişinin suç işlediğine dair kesinleşmiş bir yargı kararı

olmadan suçlu olarak kabul edilmemesini güvence altına alır. Ceza davası dışında fakat ceza davasına konu olan eylemler nedeniyle devam eden idari uyuşmazlıklarda, açıklanması geri bırakılan mahkûmiyet kararına dayanılması masumiyet karinesi ile çelişebilir. Buna karşılık, idari uyuşmazlığın çözümüne esas teşkil etmesi bakımından salt kişinin yargılanmış olmasından ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına dair karardan söz edilmesi, masumiyet karinesinin ihlal edildiğinden söz edebilmek bakımından yeterli değildir.

Ceza davasının herhangi bir nedenle düştüğü, belirli bir süre sonra şarta bağlı olarak düşeceği veya sanık hakkında mahkûmiyet hükmü kurulmaksızın davanın ertelendiği durumlarda kişi hakkında masumiyet karinesinin devam ettiğini kabul etmek gerekir. Çünkü bu durumlarda ortada henüz verilmiş bir mahkûmiyet hükmü bulunmamaktadır.

Kararın Özeti:

Başvurucu, ağır ceza mahkemesince “*parada sahtecilik*” suçundan yargılanmış ve hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmiştir. Başvurucu “*parada sahtecilik*” suçundan yargılanması ve diğer bazı disiplinsiz davranışları gerekçe gösterilerek “*Silahlı Kuvvetlerde Kalması Uygun Değildir*” ortak kanaati ile sicil belgesi düzenlenmesi sonucunda Türk Silahlı Kuvvetlerinden resen emekliye sevk edilmiştir. Başvurucunun, Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişiğinin kesilmesine yönelik işlem hakkında açtığı iptal davası da reddedilmiştir. Başvurucu, açmış olduğu iptal davasının, hakkında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına dayanılarak Askeri Yüksek İdare Mahkemesince (AYİM) reddedildiğini belirterek masumiyet karinesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür, mahrum kaldığı özlük haklarının ödenmesi ve manevi tazminat taleplerinde bulunmuştur.

Anayasa Mahkemesine göre masumiyet karinesi, kişinin suç işlediğine dair kesinleşmiş bir yargı kararı olmadan suçlu olarak kabul edilmemesini güvence altına alır. Ceza davası dışında fakat ceza davasına konu olan eylemler nedeniyle devam eden idari uyuşmazlıklarda, açıklanması geri bırakılan mahkûmiyet kararına dayanılması masumiyet karinesi ile çelişebilir. Buna karşılık, idari uyuşmazlığın çözümüne esas teşkil etmesi bakımından salt kişinin yargılanmış olmasından ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına dair karardan söz edilmesi, masumiyet karinesinin ihlal edildiğinden söz edebilmek bakımından yeterli değildir.

Mahkeme, AYİM’in, ceza davasının sonucundan bağımsız olarak ve diğer nedenlerle birlikte ortaya çıkan disiplin durumu dikkate alarak işlem tesis ettiğini tespit etmiştir. Bu sebeple Mahkeme, diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelemeksizin, başvurunun “*açıkça dayanaktan yoksun*

olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümününün 13/6/2013 tarih ve 2013/757 sayılı Kararı.

Sistemantik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Açıkça dayanaktan yoksunluk

Adil yargılanma hakkı

Mahkemeye erişim hakkı

Dava açma süreleri

Mülkiyet hakkı

Din ve vicdan hürriyeti

Kararın Özü:

Belli bir hakkın mahkemede ileri sürülebilmesi ya da hak arama hürriyeti kapsamında bir davanın açılabilmesi için öngörülecek süreler hukuk güvenliği ilkesi gereği olup, adil yargılama hakkının ihlali olarak değerlendirilemez. Süre sınırlaması devletin takdir yetkisi içinde olup, ulaşılacak istenen meşru amaçla orantılı oldukça ve hakkın özünü zedeledikçe Anayasa'da yer alan hak arama hürriyetini engellemiş sayılmaz.

İbadethanenin bir bölümünün Hazine adına tescil edilmiş olması tek başına din ve vicdan hürriyetinin sınırlandırılmı göstermez. Ayrıca ibadethanenin dini ayin ve törenlerde kullanılmasının kamu gücü ile engellenmiş olması gerekir.

Kararın Özeti:

Başvurucunun daha önce maliki olduğu kilise ve patrikhane olarak kullanılan taşınmazın patrikhane bölümü 1981 yılında kesinleşen kamulaştırma işlemiyle Hazine adına tescil edilmiştir. 1987 yılında yapılan kadastro çalışmasında, kilise tarafında kalan, kamulaştırma kapsamında olmayan ve ibadete tahsis edilmesi gereken yaklaşık 200 m2 alan da Hazine adına tescil edilmiştir. Başvurucu, hatalı kamulaştırma nedeni ile hazine adına yazılan taşınmaz bölümünün kendi adına tescili için 2009 yılında iptal davası açmış ancak açılan dava on yıllık hak düşürücü sürenin geçmesi nedeniyle reddedilmiştir. Başvurucu ibadete tahsis edilmesi gereken kilise bölümünün Hazine adına tescil edilmesi ve açtığı tapu iptal ve tescil davasının reddedilmesi nedeniyle din ve vicdan hürriyeti, hak arama hürriyeti ve mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Açıkça Dayanaktan Yoksunluk (Adil Yargılanma Hakkı) Yönünden

Anayasa Mahkemesi, belli bir hakkın mahkemede ileri sürülebilmesi ya da hak arama hürriyeti kapsamında bir davanın açılabilmesi için süre öngörülmesinin hukuk güvenliği ilkesinin gereği olduğunu belirtmiştir. Mahkemeye göre bu şekilde belirli bir hakkın kullanılması için süre öngörülmesi, adil yargılama hakkının ihlali olarak değerlendirilemez. Belirli bir hakkın ileri sürülmesi veya kullanılması için süre sınırlaması getirilmesi şeklindeki müdahaleler, devletin takdir yetkisi içinde olup, ulaşılmak istenen meşru amaçla orantılı oldukça ve hakkın özünü zedeledikçe Anayasa'da yer alan hak arama hürriyetini engellemiş sayılmazlar.

Anayasa Mahkemesi başvuruya konu olayda kadastro çalışmasının kesinleştiğini tarihten 23 sene sonra kadastro tespitinde hata olduğu ileri sürerek dava açıldığını; başvurucunun, kadastro işleminden ne zaman haberdar olduğunu belirtmediği gibi, geçen 23 sene içinde neden başvuru yollarını kullanmadığına dair bir açıklama da yapmadığını tespit etmiştir. Mahkeme, başvurucunun iddiasının özünün derece mahkemelerince dava konusu uyuşmazlığa ilişkin hak düşürücü sürenin yorumlanmasında isabet olmadığı ve esas itibarıyla yargılamanın sonucuna ilişkin olduğunu, derece mahkemeleri kararlarının bariz bir şekilde keyfilik de içermediğini belirterek başvurunun, "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Açıkça Dayanaktan Yoksunluk (Din ve Vicdan Hürriyeti) Yönünden

Anayasa Mahkemesi, başvurucunun hatalı kadastro uygulaması nedeniyle kiliseye ait olması gereken taşınmaz bölümünün Hazine adına tescil

edildiği iddiası dışında din ve vicdan hürriyetini engelleyen bir kamu gücü kullanımından bahsetmediğini tespit etmiştir. Ayrıca Mahkeme, başvurucuya ait olan Hazine adına tescilli taşınmaz bölümünün Mardin Süryani Katolik Kilisesi tarafından dini ayin ve törenler için kullanıldığını ve kullanımın engellendiğine dair bir iddianın da ileri sürülmediğini belirterek başvurunun diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin “açıkça dayanaktan yoksun olması” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 16/4/2013 tarih ve 2013/906 sayılı kararı.

Sistematik Kavramlar Dizisi:

Kabul edilemezlik nedenleri

Açıkça dayanaktan yoksunluk

Temyiz mercii şikâyeti

Adil yargılanma hakkı

Adli yardım

Başvuru harcının ödenmiş olması

Karar verilmesine yer olmadığı

Kararın Özü:

6100 sayılı Kanun'un 334 ila 340. maddelerindeki adli yardıma ilişkin genel hükümleri, niteliğine uygun düştüğü oranda bireysel başvuruda da uygulanır. Anılan Kanun hükümleri uyarınca, adli yardım, buna ilişkin talepten önce yapılmış olan giderleri kapsamayacağından, ödenmiş olan bireysel başvuru harcına ilişkin adli yardım talebi hakkında “karar verilmesine yer olmadığına” karar verilmesi gerekir.

Kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlara ilişkin şikâyetler, bireysel başvuruda incelenemez. Bu bağlamda derece mahkemeleri önünde dava konusu

yapılmış olayların sübutu, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile derece mahkemelerince uyumsuzlukla ilgili varılan sonucun esas yönünden adil olup olmaması bireysel başvuru incelemesine konu olamaz. Bunun tek istisnası, derece mahkemelerinin tespit ve sonuçlarının Anayasa'da yer alan hak ve özgürlükleri ihlal etmiş olması veya açık bir keyfilik içermesidir.

Kanun yolu şikâyeti niteliğindeki başvuruların, başvuruya konu derece mahkemesi kararları açık bir şekilde keyfilik içermedikçe, "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

Kararın Özeti:

Başvurucu, terör olayları nedeniyle köyünü terk etmek zorunda kaldığından bahisle uğradığı zararların karşılanması için yaptığı başvurunun reddine ilişkin işleme karşı açtığı davada verilen ret kararı nedeniyle mülkiyet hakkının ve hak arama hürriyetinin ihlal edildiğini ileri sürmüştü, tazminat ve adli yardım talebinde bulunmuştur.

Adli Yardım Talebi Yönünden

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Kanun'un 49. maddesinin (7) numaralı fıkrası, İktüzük'ün 62. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca bireysel başvuru kapsamında yapılan adli yardım taleplerinin, bireysel başvurunun niteliğine uygun düştüğü oranda genel hükümlere göre hükme bağlanacağını hatırlatmış, anılan genel hükümlerin 6100 sayılı Kanun'un 334 ila 340. maddeleri olduğunu tespit etmiştir.

Mahkeme, anılan Kanun'un 337. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca adli yardımın daha önce yapılan yargılama giderlerini kapsamadığını dikkate alarak, somut olayda önceden yatırılmış olan bireysel başvuru harcına ilişkin adli yardım talebi hakkında oybirliğiyle karar verilmesine yer olmadığına karar vermiştir.

Açıkça Dayanaktan Yoksunluk (Adil Yargılanma Hakkı) Yönünden

Mahkeme, 6216 sayılı Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasında açıkça dayanaktan yoksun başvuruların Mahkemece kabul edilemezliğine karar verilebileceğinin; Anayasa'nın 148. maddesinin dördüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 49. maddesinin (6) numaralı fıkrasında ise açıkça dayanaktan yoksun başvurular kapsamında değerlendirilen kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlara ilişkin şikâyetlerin bireysel başvuruda incelenemeyeceğinin kurala bağlandığını hatırlatmıştır. Bu bağlamda Mahkeme, derece

mahkemeleri önünde dava konusu yapılmış olayların sübutu, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile derece mahkemelerince uyuşmazlıkla ilgili varılan sonucun esas yönünden adil olup olmamasının bireysel başvuruda incelenemeyeceğini, bunun tek istisnasının, derece mahkemelerinin tespit ve sonuçlarının Anayasa'da yer alan hak ve özgürlükleri ihlal etmesi veya açık bir keyfilik içermesi olduğunu vurgulamıştır.

Mahkeme, başvuru konusu olayda, başvurucu tarafından ileri sürülen iddiaların kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğunu, derece mahkemesi kararlarının açık bir keyfilik içermediğini belirterek diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelemeksizin başvurunun, "açıkça dayanaktan yoksunluk" nedeniyle kabul edilemez olduğuna oy birliği ile karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Birinci Bölümünün 16/4/2013 tarih ve 2013/1012 sayılı kararı.

Sistemantik Kavramlar Dizisi:

Kabul edilemezlik nedenleri

Başvuru yollarının tüketilmemiş olması

Sonradan tesis edilen başvuru yolu

Mülkiyet hakkı

Ormanların korunması ve geliştirilmesi

Kararın Özü:

Mülkiyet hakkı, kişiye başkasının hakkına zarar vermemek ve kanunların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla, sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma, ürünlerinden yararlanma ve tasarruf olanağı veren bir haktır.

Anayasa'nın ormanlara ilişkin 169. ve 170. maddelerinde Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkı güvencesinin çerçevesini belirleyen kurallar

yer almaktadır.

Mülkiyet hakkı mutlak bir hak olmayıp kamu yararı amacıyla sınırlandırılabilir ve bu sınırlandırmanın ölçülü ve orantılı olması gerekir. Ormanların korunması amacıyla mülkiyet hakkına müdahale edilmesi meşru olmakla birlikte bu kamusal külfetin tamamının mülk sahiplerine yüklenemeyeceği ve kanun koyucunun buna uygun çözüm yolları bulması gerekeceği açıktır

Temel bir değer olarak çevrenin korunması ve herkesin çevreden eşit şekilde yararlanması hakkının bir uzantısı olarak Anayasa'nın 169. maddesinde ormanların devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu belirtilerek bu alanlarda özel mülkiyet yasaklanmıştır. Bu nedenle belli bir sürenin geçmesiyle söz konusu alanlarda özel mülkiyet edinilmesi olanaklı değildir.

Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru, ikincil nitelikte bir kanun yoludur. Temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının öncelikle genel yargı mercilerinde, olağan kanun yolları ile çözüme kavuşturulması esastır. Bireysel başvuru yoluna, iddia edilen hak ihlallerinin bu olağan denetim mekanizması içinde giderilememesi durumunda başvurulabilir.

Yargıtayın yakın dönemde geliştirdiği içtihadına göre tapu kaydının iptali hâlinde, söz konusu işlemin yapılması tarihinden itibaren 10 yıl içerisinde Hazine aleyhine adli yargıda tazminat davası açılabilecektir. Başvurucunun tazminat talebiyle herhangi bir başvurusunun bulunmadığı yani yargısal başvuru yollarının tamamı tüketilmeden bireysel başvuru yapıldığı durumlarda başvurunun "başvuru yollarının tüketilmemiş olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

Kararın Özeti:

Başvurucunun taşınmazlarının orman sayılan yerlerden olduğu tespiti yapılmış ve ilgili Mahkeme taşınmazların orman vasfı ile Hazine adına tapu siciline kayıt ve tesciline hükmetmiştir. Başvurucu, taşınmazlarının bedelleri ödenmeksizin orman vasfı ile Hazine adına tapuya kayıt ve tesciline karar verildiğini belirterek mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi, mülkiyet hakkının, kişiye başkasının hakkına zarar vermemek ve kanunların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla, sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma, ürünlerinden yararlanma ve tasarruf olanağı veren bir hak olduğunu ve Anayasa'nın ormanlara ilişkin 169. ve 170. maddelerinde yer alan kuralların Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkı güvencesinin çerçevesini belirlediğini

hatırlatmıştır. Mahkemeye göre mülkiyet hakkı mutlak bir hak olmayıp kamu yararı amacıyla sınırlandırılabilir ve bu sınırlandırmanın ölçülü ve orantılı olması gerekir. Mahkeme, ormanların korunması amacıyla mülkiyet hakkına müdahale edilmesinin meşru olmakla birlikte bu kamusal külfetin tamamının mülk sahiplerine yüklenemeyeceğini ve kanun koyucunun buna uygun çözüm yolları bulması gerektiğini açıklamıştır.

Anayasa Mahkemesi, temel bir değer olarak çevrenin korunması ve herkesin çevreden eşit şekilde yararlanması hakkının bir uzantısı olarak Anayasa'nın 169. maddesinde korunan ormanlarda özel mülkiyetin yasaklandığını, bu nedenle belli bir sürenin geçmesiyle söz konusu alanlarda özel mülkiyet edinilmesinin olanaklı olmadığını belirtmiştir.

Mahkeme, başvurucunun tapuda adına kayıtlı taşınmazların kendisi tarafından kullanılmasına veya tasarrufuna engel olacak nitelikte bir şerh düşülmesi veya tapu kaydının iptali hâlinde, söz konusu işlemin yapılması tarihinden itibaren 10 yıl içerisinde Hazine aleyhine adli yargıda tazminat davası açabileceğini, başvurucunun tapulu taşınmazına kamu yararı nedeniyle el konulması suretiyle mülkiyet hakkına yapılan sınırlamanın taşınmazın gerçek bedeli esas alınarak ödenecek bir tazminatla dengelenebileceğini, AİHM içtihadının da bu yönde olduğunu ve tazminat davası açılmadığı takdirde başvuru konusuna ilişkin olarak yargısal yolların tüketilmemiş sayılacağını ifade etmiştir.

Mahkeme, başvurucunun taşınmazlarının orman vasfı ile Hazine adına tapu siciline kayıt ve tesciline karşı adli yargıda tazminat davası açmadığını tespit ederek "*başvuru yollarının tüketilmemiş olması*" nedeniyle başvurunun kabul edilemez olduğuna oybirliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Birinci Bölümünün 13/6/2013 tarih ve 2013/1235 sayılı Kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Açıkça dayanaktan yoksunluk

Bir ihlal olmadığının açık olduğu şikâyetler

Adil yargılanma hakkı

Gerekçeli karar hakkı

Kararın Özü:

Makul gerekçe; davaya konu olay ve olguların mahkemece nasıl nitelendirildiğini, kurulan hükmün hangi nedenlere ve hukuksal düzenlemelere dayandırıldığını ortaya koyacak, olay ve olgular ile hüküm arasındaki bağlantıyı gösterecek nitelikte olmalıdır.

Derece mahkemelerinin, taraflarca ileri sürülen tüm iddialara cevap verme zorunluluğu bulunmayıp, hükme esas teşkil eden gerekçelerin nelerden ibaret olduğunu ortaya koyması yeterlidir.

Kararın Özeti:

Başvurucu, terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek suçundan hükümlüdür. 26/9/2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 220. maddesinde yapılan değişikliklerin lehe hükümler içermesi nedeniyle hükümlü hakkında verilen cezanın yeniden değerlendirilmesi talebi üzerine Ağır Ceza Mahkemesi, önceki mahkumiyet kararını iptal ederek 1/6 oranında takdiri indirim uygulamış ve yeniden hüküm kurmuştur. Başvurucu, Mahkemenin üst sınır olan 1/3 yerine alt sınır olan 1/6 üzerinden indirim yaparken yeterli gerekçeye dayanmadığını, kalıp ifadeler kullandığını, takdir yetkisinin kullanılması sırasında somut dosyada yer alan sanığın şahsi hallerini dikkate alıp cezayı kişiselleştirmede belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştü, yeniden yargılanma ve tazminat talebinde bulunmuştur.

Anayasa Mahkemesi, mahkemelerin karar gerekçelerinin oluşturulmasında açıkça bir keyfilik görüntüsünün olmaması ve makul bir biçimde gerekçe gösterilmesi hâlinde adil yargılanma hakkının ihlalinden söz edilemeyeceğini belirtmiştir. Mahkemeye göre makul gerekçe; davaya konu olay ve olguların mahkemece nasıl nitelendirildiğini, kurulan hükmün hangi nedenlere ve hukuksal düzenlemelere dayandırıldığını ortaya koyacak, olay ve olgular ile hüküm arasındaki bağlantıyı gösterecek nitelikte olmalıdır. Bununla birlikte Mahkeme, derece mahkemelerinin, taraflarca ileri sürülen tüm iddialara cevap verme zorunluluğu bulunmadığını, hükme

esas teşkil eden gerekçelerin nelerden ibaret olduğunu ortaya konulmasının yeterli olduğunu belirtmiştir. Son olarak Anayasa Mahkemesi, kanun yolu mercilerince; onama, itiraz veya başvurunun reddi kararları verilmesi hâlinde alt derece mahkemelerinin kararlarında gösterdikleri gerekçeler kabul edilmiş olacağından, anılan kararlarda ayrıca gerekçe gösterilmesine gerek bulunmadığını belirtmiştir.

Mahkeme, başvuru konusu olayda, derece mahkemelerinin kararlarında yer verilen gerekçenin yetersiz veya keyfi olduğunun söylenemeyeceğini belirterek, başvuru tarafından ileri sürülen iddialar çerçevesinde bir temel hak ihlalinin olmadığı anlaşıldığından, başvurunun, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin “açıkça dayanaktan yoksun olması” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 16/4/2013 tarih ve 2013/1243 sayılı kararı.

SistematiK Kavramlar Dizisi:

Kabul edilemezlik nedenleri

Başvuru yollarının tüketilmemiş olması

Tedbir talebi

Sınır dışı işlemi

Kararın Özü:

Henüz davanın esası hakkında da bir karar verilmediği hallerde bireysel başvuruda bulunulması durumunda, başvuru kişinin yaşamına ya da maddi ve manevi bütünlüğüne yönelik ciddi ve kişiselleşmiş bir riskin varlığı kapsamlı dayanaklar ile ortaya konulmuş ise bireysel başvuru Mahkemece incelenmeli ve gerekirse tedbire hükmedilmelidir. Kişinin yaşamına ya da maddi ve manevi bütünlüğüne yönelik ciddi bir tehlike söz konusu değilse somut olayın özellikleri dikkate alınıp, daha sınırlı bir yaklaşım benimsenerek gerekirse hukuk yollarının tüketilmesi beklenmelidir.

Tedbir kararı verilebilmesi için başvurunun yaşamına ya da maddi veya manevi bütünlüğüne yönelik ciddi bir tehlike bulunduğunun anlaşılması gerekir.

Bir işlem ya da kararın uygulanması halinde bireyin anayasal haklarının ihlali yönünde ciddi bir tehlike ortaya çıkacaksa, 6216 sayılı Kanun ile Mahkemeye bu tehlikeyi önlemek amacıyla tedbir kararı verme yetkisi tanımıştır.

Anayasa Mahkemesinin başvuru yolları henüz tüketilmeden bir başvuruyu kabul edip incelemesi kural olarak mümkün değildir. Ancak başvuru yolunun tüketilmesinin başvurunun hakkına yönelik ihlalin giderilmesi açısından herhangi bir etkisi yoksa başka bir deyişle başvurulacak yol etkisizse ya da başvuru yolunun tüketilmesinin beklenmesi halinde başvurunun haklarına yönelik ciddi ve geri dönülmesi imkânsız bir tehlike ortaya çıkacaksa anayasal haklara saygı ilkesi Mahkemenin bu başvuruları incelemesini gerektirebilir.

Kararın Özeti:

Başvurucu yasal ikamet süresinin uzatılması amacıyla yapmış olduğu başvuruyu reddeden, ikamet tezkeresi süresinin uzatılmayacağını, 15 gün içinde Türkiye'den çıkış yapması gerektiğini ve 15 gün içinde ülkeden çıkış yapmaması halinde sınır dışı edileceği hususunu bildiren işlemin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle dava açmıştır. Başvurucu, bu davada verilen yürütmenin durdurulması talebinin reddine dair kararın anayasal haklarını ihlal ettiğini ileri sürmüştü ve hakkında tesis edilen idari işlem hakkında tedbir kararı verilmesi talebinde bulunmuştur.

Anayasa Mahkemesi, bireysel başvuru yolunun ikincil niteliği gereği başvuru yollarının tüketilmesi zorunluluğunu hatırlatmıştır. Mahkeme, başvuru yolunun tüketilmesinin başvurunun hakkına yönelik ihlalin giderilmesi açısından herhangi bir etkisi yoksa başka bir deyişle başvurulacak yol etkisizse ya da başvuru yolunun tüketilmesinin beklenmesi halinde başvurunun haklarına yönelik ciddi ve geri dönülmesi imkânsız bir tehlike ortaya çıkacaksa anayasal haklara saygı ilkesi gereği bu başvuruları inceleyebileceğini açıklamıştır.

Anayasa Mahkemesi başvuruya konu idari bir işlem olan sınır dışı edilme işlemine karşı idari yargı yollarına başvurulabileceğini ve yürütmeyi durdurma talebinde bulunulmasının mümkün olduğunu, idari yargıya yapılan başvurunun -yürütmenin durdurulması kararı verilmedikçe- sınır dışı edilmeyi engellemeyeceğini, yargı yoluna başvurunun sınır dışı edilme kararını otomatik olarak askıya alma etkisinin bulunmadığını tespit etmiştir. Anayasa Mahkemesi, idari yargıya başvurulmasına rağmen idari yargı

mercilerince yürütmeyi durdurma talebinin reddine karar vermiş ve kişinin yaşamına ya da maddi ve manevi bütünlüğüne yönelik tehlike devam ediyorsa anayasal haklara saygı ilkesi gereği kendisinin bu başvuruları incelemesini gerektiğini, bu durumda ilgilinin bireysel başvuru yapabilmek için idari yargı mercileri önündeki davanın sonuçlanmasını beklemek zorunda bırakılmayacağını belirtmiştir.

Mahkemeye göre yürütmeyi durdurma talebinin reddedildiği ve henüz davanın esası hakkında da bir karar verilmemiş olduğu hallerde, bireysel başvuruda bulunulması durumunda, başvuru kişinin yaşamına ya da maddi ve manevi bütünlüğüne yönelik ciddi ve kişiselleşmiş bir riskin varlığı kapsamlı dayanaklar ile ortaya konulmuş ise bireysel başvuruyu inceleyeceğini ve gerekirse tedbire hükmedebileceğini belirtmiştir. Buna karşılık Mahkeme, kişinin yaşamına ya da maddi ve manevi bütünlüğüne yönelik ciddi bir tehlike söz konusu değilse daha sınırlı bir yaklaşımı benimseyerek hukuk yollarının tüketilmesini bekleyeceğini açıklamıştır.

Mahkeme, başvuru konusu olayda, sınır dışı edilmesi halinde başvuru kişinin yaşamına ya da maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına yönelik ciddi bir riskin olmadığını, başvuru kişinin sınır dışı edilmesi halinde hayatının tehlikeye gireceği veya işkence, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muameleye veya cezaya maruz kalabileceğine ilişkin ciddi bir risk bulunduğu dair herhangi bir iddiasının da bulunmadığını tespit ederek tedbir talebinin oybirliğiyle reddine karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi, ihlal iddiasıyla ilgili olarak, temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının öncelikle yetkili idari mercilere ve derece mahkemelerine usulüne uygun olarak iletilmesi, bu konuda sahip olunan bilgi ve kanıtların zamanında bu mercilere sunulması, aynı zamanda bu süreçte dava ve başvuruyu takip etmek için gerekli özenin gösterilmiş olması gerektiğini hatırlatmıştır.

Mahkeme, olağan denetim mekanizmaları önünde ileri sürülüp takip edilmeyen temel hak ve özgürlüklerin ihlaline ilişkin iddiaların bireysel başvuru konusu yapılamayacağını belirterek başvuru konusu olayda, başvuru kişinin ihlal iddiasına konu idari işlem için öngörülmüş olan kanun yollarını tüketmeksizin bireysel başvuruda bulunması nedeniyle, başvuru kişinin "*başvuru yollarının tüketilmemesi*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna oybirliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Birinci Bölümünün 13/6/2013 tarih ve 2013/1267 sayılı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Zaman bakımından yetkisizlik

Otuz gün kuralı

Başvurucunun beyanı

Kararın Özü:

Bireysel başvurular bakımından Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisi için kesin bir tarihin belirlenmesi ve Mahkemenin yetkisinin geriye yürür şekilde uygulanmaması hukuk güvenliği ilkesinin bir gereğidir. Başvuru konusu işlem bireysel başvuruların incelenmeye başlandığı tarih olan 23/9/2012 gününden önce kesinleştiğinden “zaman bakımından yetkisizlik” nedeniyle başvurunun kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

Bireysel başvurunun, başvuru yollarının tüketildiği ve buna ilişkin kararın kesinleştiği tarihten, başvuru yolu öngörülmemişse ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerekir.

Kararın Özeti:

Başvurucu, kasten insan öldürme, yağma ve mala zarar verme suçundan ayrı ayrı hapis cezası ile cezalandırılmıştır. Başvurucunun temyizi üzerine ilk derece Mahkemesi kararı mala zarar verme suçu yönünden bozulmuş, diğer suçlar yönünden onanmış ve onanan suçlar yönünden karar aynı tarihte kesinleşmiştir. Mala zarar verme suçundan yeniden yapılan yargılama sonucunda başvurucunun mahkûmiyetine karar verilmiş ve bu karar Yargıtay tarafından onanmış ve kesinleşmiştir. Başvurucu, yargılandığı davada delillerin eksik ve hatalı değerlendirildiğini belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştü ve yeniden yargılanma talebinde bulunmuştur.

Zaman Bakımından Yetki (Kasten İnsan Öldürme ve Yağma Suçları)

Yönünden

Anayasa Mahkemesi, zaman bakımından yetkisinin başlangıcının 23/9/2012 tarihi olduğunu ve ancak bu tarihten sonra kesinleşen nihai işlem ve kararlar aleyhine yapılan bireysel başvuruları inceleyebileceğini hatırlatmıştır. Mahkeme, başvuru konusu ilk derece mahkemesi kararının, 23/11/2010 tarihinde Yargıtayın onama kararı ile kesinleştiğini, bu tarihin, bireysel başvuru yönünden Mahkemenin zaman bakımından yetkisinin başladığı 23/9/2012 tarihinden önce olduğunu belirterek başvurunun “*zaman bakımından yetkisizlik*” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

30 Gün Kuralı (Mala Zarar Verme Suçu) Yönünden

Anayasa Mahkemesi, otuz günlük başvuru süresinin başlangıç tarihi olarak başvuru onama kararından haberdar olduğu tarihi esas almıştır. Mahkeme, başvuru onama kararını en geç, kendi beyan ettiği 15/11/2012 tarihinde öğrendiğini kabul etmiş ve bu tarihten itibaren 30 gün içinde bireysel başvuru yapılmadığını belirterek, başvurunun diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin “*süre aşımı*” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)**Karar Bilgileri:**

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümününün 13/6/2013 tarih ve 2013/1258 sayılı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi:

Kabul edilemezlik nedenleri

Açıkça dayanaktan yoksunluk

Temyiz mercii şikâyeti

Başvuru yollarının tüketilmemiş olması

Başvurunun hiç yapılmaması

Kararın Özü:

Bir anayasal hakkın ihlali iddiası içermeyen, yalnızca derece mahkemelerinin kararlarının yeniden incelenmesi talep edilen başvurular açıkça dayanaktan yoksun olup, Anayasa Mahkemesinin yetki kapsamı dışında bırakılan hususlara ilişkindir. Derece mahkemeleri önünde dava konusu yapılmış olayların sübutu, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile derece mahkemelerince uyuşmazlıkla ilgili varılan sonucun esas yönünden adil olup olmaması bireysel başvuru incelemesine konu olamaz.

Anayasa'da yer alan hak ve özgürlükler ihlal edilmediği sürece ya da açıkça keyfilik içermedikçe derece mahkemelerinin kararlarındaki maddi ve hukuki hatalar bireysel başvuru incelemesinde ele alınmaz. Bu çerçevede, derece mahkemelerinin delilleri takdirinde açıkça keyfilik bulunmadıkça Anayasa Mahkemesinin bu takdire müdahalesi söz konusu olamaz.

Temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının öncelikle genel yargı mercilerinde, olağan kanun yolları ile çözüme kavuşturulması esastır. Bireysel başvuru yoluna, iddia edilen hak ihlallerinin bu olağan denetim mekanizması içinde giderilememesi durumunda başvurulabilir.

Tapu tescil talepleriyle ilgili davalarda başvurucuların Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmesi için, öncelikle bu taleplerini ilgili kanun hükümlerine dayanarak yetkili ve görevli hukuk mahkemeleri önünde dile getirmeleri, taleplerinin reddi halinde bilahare kanun yollarına başvurmaları ve böylece başvuru yollarını tüketmeleri gerektiği açıktır.

Kararın Özeti:

Başvurucular, daha önce maliki oldukları ve 1984 yılında kamulaştırılan taşınmazın, kamulaştırılmasından vazgeçildiği ve bir kamu hizmetine tahsis edilmeyip fiilen el konulmadığı gerekçesiyle adlarına tescili ve iadesi davası açmışlardır. Başvurucular, davalarının reddedilmesi nedeniyle hak arama hürriyetleri ve mülkiyet haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

On Dört Başvurucu Yönünden

Anayasa Mahkemesi, derece mahkemeleri önünde dava konusu yapılmış olayların sübutu, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile derece mahkemelerince uyuşmazlıkla ilgili varılan sonucun esas yönünden adil olup olmamasının bireysel başvuru

incelemesine konu olamayacağını; Anayasa'da yer alan hak ve özgürlükler ihlal edilmediği sürece ya da açıkça keyfilik içermedikçe derece mahkemelerinin kararlarındaki maddi ve hukuki hataların da bireysel başvuru incelemesinde ele alınamayacağını ve bu çerçevede, derece mahkemelerinin delilleri takdirinde açıkça keyfilik bulunmadıkça Anayasa Mahkemesinin bu takdire müdahalesinin söz konusu olamayacağını hatırlatmıştır.

Mahkeme, başvuru konusu olayda, başvuru sahiplerinin iddialarının özünün derece mahkemelerince dava konusu uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesinde ve yorumlanmasında isabet olmadığı ve esas itibarıyla yargılamanın sonucuna ilişkin olduğunu tespit etmiştir. Bu sebeple Mahkeme, 14 başvuru sahibinin başvurusunun diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin "*açıkça dayanaktan yoksun olması*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Yedi Başvurucu Yönünden

Anayasa Mahkemesi, temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının öncelikle genel yargı mercilerinde, olağan kanun yolları ile çözüme kavuşturulmasının esas olduğunu, bireysel başvuru yoluna, iddia edilen hak ihlallerinin bu olağan denetim mekanizması içinde giderilememesi durumunda başvurulabileceğini hatırlatmıştır.

Mahkeme, başvuru konusu olayda, ilk derece mahkemesi önünde dava açan 14 başvuru sahibi dışında kalan yedi başvuru sahibi ve murisinin davaya katılma talepleri hakkında hüküm kurulmadığını, yani yedi başvuru sahibinin bireysel başvuruya konu şikâyetleri hakkında daha önce yetkili bir mahkeme önünde taraf olarak yer almadıklarını; tapu tescil talepleriyle ilgili davalarda başvuru sahiplerinin Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmesi için, öncelikle bu taleplerini ilgili kanun hükümlerine dayanarak yetkili ve görevli hukuk mahkemeleri önünde dile getirmeleri, taleplerinin reddi halinde bilahare kanun yollarına başvurmaları ve böylece başvuru yollarını tüketmeleri gerektiğini tespit etmiştir. Bu sebeple Mahkeme, 7 başvuru sahibinin başvurusunun diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin "*başvuru yollarının tüketilmemiş olması*" nedeniyle başvurusunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 16/5/2013 tarih ve 2013/1281 sayılı Kararı.

Sistematiik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Açıkça dayanaktan yoksunluk

Temyiz mercii şikâyeti

Kararın Özü:

Bir anayasal hakkın ihlali iddiası içermeyen, yalnızca derece mahkemelerinin kararlarının yeniden incelenmesi talep edilen başvurular açıkça dayanaktan yoksundur.

Bireysel başvurulara ilişkin inceleme, başvuru kapsamıyla sınırlı olup, ileri sürülmemiş herhangi bir hak ihlalinin Anayasa Mahkemesince resen incelenmesi mümkün değildir.

Kararın Özeti:

Hakaret suçundan açılan ceza davası sonucunda başvurucular hakkında adli para cezasına hükmedilmiştir. Başvurucular, haklarında beraat kararı verilmesinin gerektiğini, aralarında önceden husumet bulunan katılanın kendilerine iftirada bulunduğunu, bunun için “yalancı şahit”ler bulunduğunu, derece mahkemesinin bu durumu anlamadığını, öte yandan sabıklarının olmamasına rağmen haklarında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmediğini belirterek kararın bozulması talebinde bulunmuşlardır.

Anayasa Mahkemesi, bir anayasal hakkın ihlali iddiası içermeyen, yalnızca derece mahkemelerinin kararlarının yeniden incelenmesi talep edilen başvuruların açıkça dayanaktan yoksun olduğunu hatırlatmıştır. Mahkeme bu kapsamda, açıkça keyfilik içermedikçe bireysel başvuruya konu davadaki olayların kanıtlanmasının, hukuk kurallarının yorumlanmasının ve uygulanmasının, yargılama sırasında delillerin kabul edilebilirliği ve değerlendirilmesinin, hâkimin takdir yetkisini kullanmasının bireysel başvuru incelemesinde değerlendirmeye tabi tutulamayacağını belirtmiştir.

Mahkeme, bireysel başvurulara ilişkin incelemesinin başvuru kapsamıyla sınırlı olduğunu, ileri sürülmemiş herhangi bir hak ihlalinin resen

incelenmesinin mümkün olmadığını ayrıca vurgulamıştır.

Mahkeme, başvuruolarının yargılamanın sonucuna ilişkin mevcut iddialarının, temyiz incelemesi talebi niteliğinde olduğunu ve derece mahkemesi kararının açıkça keyfilik içermediğini belirterek, diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelemeksizin başvurunun, “açıkça dayanaktan yoksunluk” nedeniyle kabul edilemez olduğuna oy birliği ile karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 16/5/2013 tarih ve 2013/1337 sayılı kararı.

Sistematik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Konu bakımından yetkisizlik

Eşitlik ilkesi

Kararın Özü:

Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesi ve Sözleşme'nin 14. maddesinde düzenlenen ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine yönelik iddiaların soyut olarak değerlendirilmesi mümkün olmayıp, mutlaka Anayasa ve Sözleşme kapsamında yer alan diğer temel hak ve özgürlüklerle bağlantılı olarak ele alınması gerekir. Bir başka ifadeyle ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğinin tartışılabilmesi için, ihlal iddiasının, kişinin hangi temel hak ve özgürlüğü konusunda ayrımcılığa maruz kaldığı sorularına cevap verebilmesi gerekmektedir.

Başvuru dilekçesinin içeriğinde, başvuru konusu olayın Anayasa ve Sözleşme kapsamındaki hak ve hürriyetlerden her hangi biri ile bağlantısının kurulması zorunluluktur.

Başvuru dilekçesinde ileri sürülen iddiaların, konusu bakımından Anayasa'da güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi biri ile

bağdaşır nitelikte olmadığı takdirde başvuru hakkında, “konu bakımından yetkisizlik” nedeniyle kabul edilemezlik kararı verilmesi gerekir.

Kararın Özeti:

Başvurucu, Emniyet Teşkilatında (B) grubu polis amiri olarak görev yapmakta iken (A) grubu polis amiri olarak değerlendirilmesi yönündeki talebinin yalnızca Polis Akademisi mezunu olan kişilerin (A) grubu polis amiri olabileceği gerekçesiyle reddine ilişkin işlemin iptali için açmış olduğu dava reddedilmiş, başvurucu başvuru yollarını tüketmiştir. Başvurucu, aynı görev ve yetkiye sahip amirler arasında terfi ve özlük hakları bakımından eşitsizlik yarattığı gerekçesiyle Anayasa’da güvence altına alınan eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi, Anayasa’nın 10. maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesi ve Sözleşme’nin 14. maddesinde düzenlenen ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine yönelik iddialarının, soyut olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığını, iddiaların mutlaka Anayasa ve Sözleşme kapsamında yer alan diğer temel hak ve özgürlüklerle bağlantılı olarak ele alınması gerektiğini belirtmiştir. Mahkemeye göre ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğinin tartışılabilmesi için, ihlal iddiasının, kişinin hangi temel hak ve özgürlüğü konusunda ayrımcılığa maruz kaldığı sorularına cevap verebilmesi gerekmektedir.

Anayasa Mahkemesi, başvuru konusu olayda, (A) ve (B) grubu polis amirleri arasında özlük hakları ve kariyer yönünden farklılık yaratıldığı ve dolayısıyla ayrımcılık yasağının ihlal edildiğinin ileri sürüldüğünü ancak iddia edilen ayrımcılığın hangi temel hak ve özgürlüğün kullanımına yönelik olarak gerçekleştiğinin belirtilmediğini tespit etmiştir. Mahkeme ayrıca, başvuru konusu olayın Anayasa ve Sözleşme kapsamındaki hak ve hürriyetlerden her hangi biri ile bağlantısının kurulmadığı sonucuna da ulaşmıştır.

Anayasa Mahkemesi, başvuru konusu ihlal iddialarının Anayasa ve Sözleşme’nin ortak koruma alanı dışında kaldığını ifade ederek, başvurunun, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin “konu bakımından yetkisizlik” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Birinci Bölümünün 16/5/2013 tarih ve 2013/1375 sayılı Kararı.

Sistematiik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Açıkça dayanaktan yoksunluk

Temyiz merci şikâyeti

Kararın Özü:

Bir anayasal hakkın ihlali iddiası içermeyen, yalnızca derece mahkemelerinin kararlarının yeniden incelenmesi talep edilen başvurular açıkça dayanaktan yoksundur.

Kararın Özeti:

Hakkında bazı suçlardan açılmış olan kamu davası devam ederken disiplinsizlik nedeniyle Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişği kesilen başvuruçunun, anılan işlemin iptali için açtığı ancak Askeri Yüksek İdare Mahkemesi (AYİM) tarafından reddedilen dava sonrasında hakkında verilen beraat kararlarını gerekçe göstererek yaptığı yeniden yargılama başvurusu AYİM tarafından reddedilmiştir. Başvuruçucu, yargılamanın yenilenmesi talebinin reddine ilişkin AYİM kararı ile hak arama hürriyetinin ve masumiyet karinesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi, bir anayasal hakkın ihlali iddiası içermeyen, yalnızca derece mahkemelerinin kararlarının yeniden incelenmesi talep edilen başvuruların açıkça dayanaktan yoksun olduğunu, açıkça keyfilik içermedikçe derece mahkemelerinin kararlarındaki maddi ve hukuki hataların bireysel başvuru incelemesinde ele alınamayacağını hatırlatmıştır.

Mahkeme, başvuruçunun yargılamanın sonucuna ilişkin olan iddialarının temyiz incelemesi talebi niteliğinde olduğunu ve AYİM kararının açıkça keyfilik içermediğini belirterek, diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelemeksizin başvuruçunun, “açıkça dayanaktan yoksunluk” nedeniyle kabul edilemez olduğuna oy birliği ile karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 16/4/2013 tarih ve 2013/1557 sayılı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

30 gün kuralı

Yargıtay karar düzeltme

Karar sonucunun tebliği

Kararın Özü:

Bireysel başvuruların, başvuru yollarının tüketildiği tarihten, başvuru yolu öngörülmemiş ise ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerekmektedir.

Otuz günlük başvuru süresi başvuru sahiplerinin veya vekillerinin karara erişme olanağına sahip oldukları tarihten itibaren başlamaktadır.

Otuz günlük başvuru süresinin işlemeye başlaması için 1086 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri gereğince karar düzeltme isteminin sonucunun taraflara bildirilmesi yeterlidir. Karar düzeltme isteminin sonucunun başvurucuya usulüne uygun olarak bildirilmesinden sonra başvuru sahibinin mahkeme kaleminden Yargıtay kararını almış olmasının ya da almamasının otuz günlük başvuru süresinin işlemeye başlamasına bir etkisi bulunmamaktadır.

Kararın Özeti:

İdare tarafından 221 sayılı Kanun'a göre hasımsız olarak açılan dava sonucunda başvuru sahiplerinin murisi adına tapuya kayıtlı taşınmaz ifraz edilerek taşınmazın bir kısmının su isale hattı niteliğiyle idare adına tapuya tesciline karar verilmiştir. Başvuru sahipleri tarafından idare aleyhine kamulaştırmasız el atma nedeniyle tazminat davası açılmış, Mahkemece davanın reddine karar verilmiştir. Başvuru sahipleri, taşınmazlarına kamulaştırmasız el konulmasına ve tapu kaydının iptal edilmesine rağmen, taşınmazlarının değerinin ödenmediğini belirterek mülkiyet hakları ile hak arama hürriyetlerinin ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir. Başvuru sahipleri ayrıca, karar düzeltme isteminin

reddine dair gerekçeli kararın kendilerine tebliğ edilmediğini, yalnızca dosyanın Yargıtaydan döndüğü bildirimının yapıldığını, bireysel başvuru için öngörülen 30 günlük sürenin hükmü Mahkemeden aldıkları tarihten itibaren işlemesi gerektiğini ileri sürmüşlerdir.

Anayasa Mahkemesi ilk olarak, karar düzeltme isteminin reddi kararından sonra ilk derece mahkemesince başvuru vekiline karar düzeltme talebinin sonucunu bildiren tebligat gönderildiğini tespit etmiştir. Mahkeme, bireysel başvuruların, 6216 sayılı Kanun'un 47. maddesinin (5) numaralı fıkrası ile İÇTüzük'ün 64. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca, başvuru yollarının tüketildiği tarihten, başvuru yolu öngörülmemiş ise ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerektiğini hatırlatmıştır. Mahkeme, otuz günlük başvuru süresinin başvuru vekillerinin karara erişme olanağına sahip oldukları tarihten itibaren başladığını belirtmiştir. Mahkeme, bireysel başvuru için öngörülen 30 günlük sürenin işlemeye başlaması için 1086 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri gereğince, karar düzeltme isteminin sonucunun taraflara bildirilmesinin yeterli olduğunu, ayrıca karar düzeltme isteminin reddine dair kararın kendisinin tebliğinin gerekmediğine karar vermiştir.

Mahkeme, başvuru yollarının tüketildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılmayan başvurunun "süre aşımı" nedeniyle kabul edilemez olduğuna oybirliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi Birinci Bölümünün 16/4/2013 tarih ve 2012/1581 sayılı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

Konu bakımından yetkisizlik

Anayasa'nın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler

HSYK kararları

Kararın Özü:

Anayasa Mahkemesine yasama işlemleri ile düzenleyici idari işlemler aleyhine doğrudan bireysel başvuru yapılamayacağı gibi Anayasa Mahkemesi kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler de bireysel başvurunun konusu olamaz.

Anayasa'ya göre HSYK'nın meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamayacağından, bu kararlara ilişkin yapılan bireysel başvurular konu bakımından Mahkemenin yetkisi dışındadır.

Kararın Özeti:

Başvurucu, bağlı bulunduğu Baro tarafından kendisine verilen disiplin cezasının kaldırılması talebiyle ilgili Baro Disiplin Kuruluna başvuruda bulunmuş ancak bu başvuru da Disiplin Kurulu tarafından reddedilmiştir. Bu red kararının iptali için idare mahkemesine başvurmuş ancak başvurusu reddedilmiştir. Başvurucu davaya bakan Mahkemenin başkan ve üyeleri hakkında HSYK'ya şikâyetle bulunmuş ancak HSYK bu şikâyeti işleme almamıştır. Başvurucu, iptal davasına konu olan disiplin cezası kararını kaldırmayan hakimler hakkında yaptığı şikâyetin işleme konulmaması kararına yönelik itirazlarının HSYK tarafından reddedilmesi sonucunda, Anayasa'nın 10., 36., 40. ve 74. maddelerinde tanımlanan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüş ve 6087 sayılı Kanun'un 33. maddesinin (5) numaralı fıkrasının iptalini talep etmiştir.

Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince, Anayasa'nın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemlerin bireysel başvuru konusu olamayacağını hatırlatmış ve Anayasa'nın 159. maddesinin onuncu fıkrası gereğince HSYK'nın söz konusu kararı aleyhine yargı mercilerine başvurulmasının mümkün olamayacağını belirtmiştir.

Mahkeme, başvurunun Anayasa'nın yargı denetimi dışında bıraktığı bir işleme karşı yapıldığını belirterek, başvurunun, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin "konu bakımından yetkisizlik" nedeniyle kabul edilemez olduğuna oybirliğiyle karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 13/6/2013 tarih ve 2013/1610 sayılı Kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

30 gün kuralı

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına itiraz

Kararın Özü:

Bireysel başvuruların, başvuru yollarının tüketildiği tarihten, başvuru yolu öngörülmemiş ise ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerekmektedir.

Ceza yargılamasında tüketilmesi gereken son başvuru yolu temyizdir. Temyiz incelemesinden geçen kararlara karşı itiraz yoluna gidilmesi istemi, sadece Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının takdirini harekete geçirmeye yönelik bir talep olup, bu kapsamda yapılan başvurular bireysel başvuru öncesinde tüketilmesi gereken bir yol olarak kabul edilmediğinden, bu yola gidilmesinin bireysel başvuru süresi üzerinde herhangi bir etkisi yoktur.

Temyiz kararının başvurucuya tebliğ tarihinin anlaşılamadığı durumlarda, başvurucunun en geç Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına itiraz istemiyle başvuru yaptığı tarihte nihai karardan haberdar olduğunun kabul edilmesi gerekir.

Kararın Özeti:

Başvurucu, irtikâp suçu nedeniyle hakkında açılan kamu davasında 5 yıl hapis cezasına mahkûm edilmiş, Yargıtay ilk derece mahkemesi kararını irtikap suçu yönünden onamış ve karar aynı tarihte kesinleşmiştir. Başvurucu, itiraz yoluna başvurulması için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına müracaatta bulunmuş, Başsavcılık itirazı gerektirecek hukuki ve fiili durumun olmadığı gerekçesiyle talebin reddine karar vermiş ve karar başvurucuya tebliğ edilmiştir. Başvurucu, delillerin eksik ve hatalı değerlendirilmesi sonucu mahkûmiyetine karar verilmek suretiyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüş, yargılamanın yenilenmesi ve tazminat talebinde

bulunmuştur.

Anayasa Mahkemesi, bireysel başvuruların, başvuru yollarının tüketildiği tarihten, başvuru yolu öngörülmemiş ise ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerektiğini hatırlatmıştır. Mahkeme, ceza yargılamasında tüketilmesi gereken son başvuru yolunun temyiz olduğunu, temyiz incelemesinden geçen kararlara karşı itiraz yoluna gidilmesi isteminin sadece Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının takdirini harekete geçirmeye yönelik bir talep olduğunu, bu kapsamda yapılan başvuruların bireysel başvuru öncesinde tüketilmesi gereken bir yol olarak kabul edilmediğinden, bu yola gidilmesinin bireysel başvuru süresi üzerinde herhangi bir etkisi olmadığını belirtmiştir. Mahkeme ayrıca temyiz kararının başvurucuya tebliğ tarihinin anlaşılamadığı durumlarda, başvurucunun en geç Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına itiraz istemiyle başvuru yaptığı tarihte nihai karardan haberdar olduğunun kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Mahkeme, başvuru konusu olayda, başvuru yollarının Yargıtay'ın onama kararı ile birlikte tüketildiğini ve bu tarihten itibaren 30 gün içinde bireysel başvuru yapılmadığını tespit etmiş ve başvurunun, diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin "süre aşımı" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 13/6/2013 tarih ve 2013/1751 sayılı kararı.

Sistemik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

30 gün kuralı

Kanun yararına bozma

Kararın Özü:

Bireysel başvuruların, başvuru yollarının tüketildiği tarihten, başvuru yolu

öngörülmemiş ise ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerekmektedir.

Ceza muhakemesi hukukunda hâkim veya mahkeme tarafından verilen ve istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeksizin kesinleşen kararların Yargıtayca bozulmasını isteme hakkı yalnızca Adalet Bakanlığının takdirine bırakılmıştır. Başvurucunun kanun yararına bozma yoluna gidilmesi istemi, sadece Adalet Bakanlığının takdirini harekete geçirmeye yönelik bir talep olup, bu kapsamda yapılan başvurular bireysel başvuru öncesinde tüketilmesi gereken bir yol olarak kabul edilmediğinden, bu yola gidilmesinin bireysel başvuru süresi üzerinde herhangi bir etkisi yoktur.

Kararın Özeti:

Başvurucu, özel belgede sahtecilik suçu nedeniyle hakkında açılan kamu davasında hapis cezasına mahkûm edilmiş ve Mahkemece hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiştir. Başvurucunun itirazı üzerine ilgili mahkeme itirazın reddine karar vermiştir. Başvurucu, yargılama sırasında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının anlam ve sonuçlarının yeterince kendisine okunmadan karar verildiği iddiasıyla Adalet Bakanlığına kanun yararına bozma yoluna gidilmesi talebinde bulunmuş, Adalet Bakanlığı yasal şartları oluşmadığından kanun yararına bozma yoluna gidilemeyeceğine karar vermiş ve karar başvurucuya tebliğ edilmiştir. Başvurucu, yasanın ve delillerin eksik ve hatalı değerlendirilmesi sonucu hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmek suretiyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüş ve yeniden yargılanma talebinde bulunmuştur.

Anayasa Mahkemesi, bireysel başvuruların, başvuru yollarının tüketildiği tarihten, başvuru yolu öngörülmemiş ise ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerektiğini hatırlatmıştır. Mahkeme, ceza muhakemesi hukukunda hâkim veya mahkeme tarafından verilen ve istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeksizin kesinleşen kararların Yargıtayca bozulmasını isteme hakkının yalnızca Adalet Bakanlığının takdirine bırakıldığını, dolayısıyla başvurucunun kanun yararına bozma yoluna gidilmesi isteminin sadece Adalet Bakanlığının takdirini harekete geçirmeye yönelik bir talep olduğunu ve bu kapsamda yapılan başvuruların bireysel başvuru öncesinde tüketilmesi gereken bir yol olarak kabul edilmediğinden, bu yola gidilmesinin bireysel başvuru süresi üzerinde herhangi bir etkisi olmayacağını belirtmiştir.

Mahkeme, başvuru konusu olayda, başvuru yolunun, ilgili mahkemece başvurucunun itirazının reddedilmesi ile tüketilmiş olduğunu

ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı kanun yararına bozma yoluna müracaat edilmesinin başvuru süresinin başlangıç tarihini değiştirmeyeceğini belirterek bireysel başvuru için öngörülen otuz günlük sürenin geçtiğini tespit etmiştir. Bu sebeple Mahkeme, başvurunun, diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin “süre aşımı” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 16/5/2013 tarih ve 2013/2001 sayılı Kararı.

Sistemantik Kavramlar Dizisi

Kabul edilemezlik nedenleri

30 gün kuralı

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına itiraz

Kararın Özü:

Bireysel başvuruların, başvuru yollarının tüketildiği tarihten, başvuru yolu öngörülmemiş ise ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerekmektedir.

Ceza yargılamasında tüketilmesi gereken son başvuru yolu temyizdir. Temyiz incelemesinden geçen kararlara karşı itiraz yoluna gidilmesi istemi, sadece Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının takdirini harekete geçirmeye yönelik bir talep olup, bu kapsamda yapılan başvurular bireysel başvuru öncesinde tüketilmesi gereken bir yol olarak kabul edilmediğinden, bu yola gidilmesinin bireysel başvuru süresi üzerinde herhangi bir etkisi yoktur.

Kararın Özeti:

Başvurucu hakkında, kasten öldürme, kasten öldürmeye teşebbüs ve ruhsatsız silah taşıma suçlarından kamu davası açılmıştır. Ağır Ceza

Mahkemesi başvuruatının atılı suçlardan mahkûmiyetine karar vermiştir. Temyiz talebi üzerine Yargıtay kararı onanmış ve karar aynı tarihte kesinleşmiştir. Başvurucu, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına, itiraz yoluna başvurulması için müracaatta bulunmuş, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazı gerektirecek hukuki ve fiili durumun olmadığı gerekçesiyle talebin reddine karar vermiştir. Başvurucu, Mahkemece verilen mahkûmiyet kararının haksız olduğunu, delillerin yeterince toplanmadığını ve savunma hakkının sınırlandırıldığını bu nedenle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Anayasa Mahkemesi, bireysel başvuruların, 6216 sayılı Kanun'un 47. maddesinin (5) numaralı fıkrası ile İctüzük'ün 64. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca, başvuru yollarının tüketildiği tarihten, başvuru yolu öngörülmemiş ise ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerektiğini hatırlatmıştır. Ancak Mahkeme, her ne kadar İctüzük'ün anılan maddesinde bireysel başvuru süresinin başlangıcına ilişkin olarak "başvuru yollarının tüketildiği" tarihten söz edilmekte ise de, bu ibarenin nihai kararın başvuruatına tebliğ edildiği ya da bu kararın başvuruatının erişimine açıldığı tarih olarak anlaşılması gerektiğini belirtmiştir. Mahkemeye göre aksine bir yorumla nihai karar tarihinin esas alınmasının, başvuruatının ya bu kararı öğrendiği tarihte 30 günlük süre geçmiş olduğundan başvuru hakkının engellenmesi dolayısıyla hiç başvuru yapamaması ya da başvuru için az bir süre kalması nedeniyle bu hakkın kullanımının sınırlandırılması sonucunu doğuracağını belirtmiştir.

Anayasa Mahkemesi, ceza hukukunda kararların kesinleşmesi bakımından tüketilmesi gereken son olağan kanun yolunun kural olarak temyiz olduğunu, somut olayda ilk derece mahkemesinin kararının Yargıtay Ceza Dairesinin onama tarihinde kesinleştiğini tespit etmiştir. Mahkeme ayrıca temyiz incelemesinden geçen kararlara karşı itiraz yolunun, 5271 sayılı Kanun'un 308. maddesi gereğince Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısına tanındığını; dolayısıyla başvuruatının itiraz yoluna gidilmesi isteminin sadece Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının takdirini harekete geçirmeye yönelik bir talep olduğunu; bu kapsamda yapılan başvuruların bireysel başvuru öncesinde tüketilmesi gereken bir yol olarak kabul edilmediğinden, bu yola gidilmesinin bireysel başvuru süresi üzerinde herhangi bir etkisi olmayacağını yinelemiştir.

Başvuru konusu olayda, nihai kararın başvuruatına tebliğ tarihi dosya kapsamından anlaşılmamaktadır. Mahkeme, içtihadında, başvuruatının en geç Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına itiraz istemiyle başvuru yaptığı tarihte nihai karardan haberdar olduğunun kabul edilmesi gerektiğini ve bu tarihten itibaren 30 gün içinde bireysel başvuru yapılmadığını belirterek,

başvurunun diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin “süre aşımı” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

Karar Bilgileri:

Anayasa Mahkemesi İkinci Bölümünün 13/6/2013 tarih ve 2013/2428 sayılı kararı.

Sistematik Kavramlar Dizisi:

Kabul edilemezlik nedenleri

Açıkça dayanaktan yoksunluk

Başvuru yollarının tüketilmemiş olması

Adil yargılanma hakkı

İçtihat farklılıkları

Mülkiyet Hakkı

Kararın Özü:

Benzer konularda aynı derecedeki yargı mercileri arasındaki içtihat farklılıkları tek başına adil yargılanma hakkının ihlali niteliğinde kabul edilemeyeceği gibi, derece mahkemeleri veya temyiz mercilerinin, uyumsuzluklara ilişkin olarak, tarafların talepleri ve delilleri arasındaki yorum farklılıkları da tek başına adil yargılanma hakkının ihlali niteliğinde kabul edilemez.

Başvurucu tarafından ileri sürülen iddiaların kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğu ve derece mahkemesi kararlarının da bariz bir şekilde keyfilik içermediği hallerde adil yargılanma hakkının ihlali iddiasının “açıkça dayanaktan yoksun olması” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

Temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının öncelikle genel yargı mercilerinde, olağan kanun yolları ile çözüme kavuşturulması esastır. Bireysel başvuru yoluna, iddia edilen hak ihlallerinin bu olağan denetim mekanizmaları ile giderilememesi durumunda başvurulabilir. Başvuru yolları tüketilmeden bireysel

başvuru yapılması durumunda başvurunun “başvuru yollarının tüketilmemiş olması” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

Kararın Özeti:

Başvurucu şirket, ticari piyasadaki pazar daralması gerekçesiyle istihdamı azaltma kararı almış ve bu çerçevede işten kendi isteği ile ayrılmak isteyen çalışanlarına kıdem tazminatı gibi yasal alacaklarının yanında ayrıca 12 aylık maaş tutarında teşvik ödemesi yapacağını duyurmuştur. Şirket, bu teşvikten yararlanmak isteyen çalışanlarından, yasal hakları ile birlikte verilen teşvikleri de alarak iş akitlerini kendilerinin feshettiklerine dair yazılı dilekçe almış ve iş akitlerini sonlandırmıştır. Bu şekilde iş akdi sonlandırılan bir çalışan, işe iadesine karar verilmesi istemiyle dava açmış, yargılama sonucunda ilk derece mahkemesinin kararını bozan Yargıtay işin esasına girerek çalışanın işe iadesine, boşta geçen süre için 4 aylık ve işe başlatmama hâlinde ise 6 aylık olmak üzere toplam 10 aylık maaş tutarında tazminata hükmetmiş, karar aynı tarihte kesinleşmiş ve başvurucu vekiline tebliğ edilmiştir. Başvurucu, Yargıtayca verilen kararın, birebir benzer bir olayda Yargıtayın başka bir Dairesince verilen kararla çeliştiğini, böylece kararın keyfi olduğunu ve adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini, öte yandan verilen kararla çalışana 12 aylık maaş tutarındaki tazminat dışında 10 aylık maaş tutarında mükerrer ödeme yapılması gerekeceğinden mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştü ve yeniden yargılama yapılması talebinde bulunmuştur.

Açıkça Dayanaktan Yoksunluk (Adil Yargılanma Hakkı Yönünden

Anayasa Mahkemesi, benzer konularda aynı derecedeki yargı mercileri arasındaki içtihat farklılıklarının tek başına adil yargılanma hakkının ihlali niteliğinde kabul edilemeyeceği gibi, derece mahkemeleri veya temyiz mercilerinin, uyuşmazlıklara ilişkin olarak, tarafların talepleri ve delilleri arasındaki yorum farklılıklarının da tek başına adil yargılanma hakkının ihlali niteliğinde kabul edilemeyeceğini hatırlatmıştır.

Mahkeme, başvuru konusu olayda, başvurusunun adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasının özünün derece mahkemesince hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanmasına ilişkin olduğunu, yargılamanın derece mahkemeleri tarafından usul şartlarına ve hukuka uygun olarak gerçekleştirildiğini, başvurusunun kendi delillerini ve iddialarını sunma fırsatını bulduğunu ve bunların anılan mahkemeler tarafından gereği gibi değerlendirildiğini tespit etmiştir. Bu sebeple Mahkeme, başvurusunun adil yargılanma hakkının ihlali iddiasına ilişkin bölümünün diğer kabul

edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin “açıkça dayanaktan yoksun olması” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Başvuru Yollarının Tüketilmesi (Mülkiyet Hakkı) Yönünden

Anayasa Mahkemesi, temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının öncelikle genel yargı mercilerinde, olağan kanun yolları ile çözüme kavuşturulmasının esas olduğunu, bireysel başvuru yoluna, iddia edilen hak ihlallerinin bu olağan denetim mekanizmaları içinde giderilememesi durumunda başvurulabileceğini hatırlatmıştır.

Mahkeme, başvuru konusu olayda, hukukumuzda yer alan, bir sözleşmenin sonradan geçersiz sayılması sonucu bu sözleşmeye dayalı olarak yapılan ödemelerin geri istenebilmesi amacıyla düzenlenmiş olan hukuk yollarına başvurulmadığını tespit etmiştir. Bu sebeple Mahkeme, başvurunun mülkiyet hakkının ihlali iddiasına ilişkin bölümünün diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin “başvuru yollarının tüketilmemiş olması” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

[Kararın tam metni için web bağlantısı](#)

BÜLTEN SAYI 2
KAVRAM İNDEKSİ
GENEL KURUL

Adil yargılanma hakkı	20
Makul sürede yargılanma	20
Eylemli içtüzük değişikliği	16
Hukuk devleti	16 - 22 - 26 - 30
Belirlilik ilkesi	16
İtiraz yolu	23 - 25 - 27 - 30 - 32 - 33
Davada uygulanacak kural	23 - 30
On yıl yasağı	25 - 27
Başvuru usulü	32 - 33
Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları	14
Vesayet denetimi	14
İdari ve mali denetim	14
Kanun koyucunun takdir yetkisi	14 - 16 - 20 - 30
Yargılama usullerinin tespiti	20
Kanun önünde eşitlik ilkesi	28
Milli İstihbarat Teşkilatı	16
Sayıştay	20
Suç ve cezalara ilişkin ilkeler	16 - 26 - 28 - 30
Özel soruşturma ve kovuşturma usulleri	16
Suç ve cezanın belirlenmesi	30
Ceza politikası	28
Şekil Denetimi	16
Turist Rehberliği Meslek Birlikleri	14
Uzlaştırma	28
Yasama yetkisinin genelliği ilkesi	16
Yasama yetkisinin devri	20
Yürütmenin düzenleme yetkisi	20

BİREYSEL BAŞVURU KAVRAM İNDEKSİ

Adil yargılanma hakkı	38 - 40 - 41 - 44 - 52 - 59 - 65 - 67 - 72 - 92
Cezaların toplanması	52
Gerekçeli karar hakkı	52 - 72
Kuralların yorumlanması ve uygulanması	40
Mağdur	38
Mahkemeye erişim hakkı	65
Dava açma süreleri	65
Suç isnadı	38
Adli yardım	67
Başvuru harcının ödenmiş olması	67
Karar verilmesine yer olmadığı	67
Din ve vicdan hürriyeti	65
Düşme kararı	49 - 56
İncelemeyi sürdürmede haklı neden kalmaması	49 - 56
Talebin kabul edilmesi	49 - 56
Eşitlik ilkesi (Ayrımcılık yasağı)	41 - 81
İçtihat farklılıkları	44 - 92
Kabul edilemezlik nedenleri ...	36 - 37 - 38 - 40 - 41 - 44 - 45 - 47 - 51 - 52 - 53 -
	55 - 58 - 59 - 62 - 63 - 65 - 67 - 69 - 71 - 73 - 76 - 77 - 80 - 81 - 83 - 84 - 85 - 87 - 88
	- 90 - 92
Açıkça dayanaktan yoksunluk ...	40 - 41 - 44 - 48 - 52 - 59 - 63 - 65 - 67 -
	71 - 77 - 80 - 83 - 92
Bir ihlalin olmadığı açık olduğu şikâyetler	52 - 72
Temyiz mercii şikâyeti ...	40 - 41 - 48 - 52 - 59 - 67 - 77 - 80 - 83
Başvuru yollarının tüketilmemiş olması	45 - 69 - 73 - 77 - 92
Sonradan tesis edilen başvuru yolu	45 - 69
Başvurunun hiç yapılmaması	77
Konu bakımından yetkisizlik	38 - 41 - 54 - 55 - 58 - 59 - 81 - 85
Yasama işlemi	58
Anayasa'nın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler	85
HSYK kararları	85
Otuz gün kuralı	76 - 84 - 87 - 88 - 90
Başvurucunun beyanı	76

Yargıtay karar düzeltme	84
Karar sonucunun tebliği	84
Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına itiraz	87 - 90
Kanun yararına bozma	88
Zaman bakımından yetkisizlik	36 - 37 - 40 - 44 - 48 - 51 - 62 - 76
Kararın kesinliği üzerinde etkisiz başvuru yolu	62
Kişi hürriyeti ve güvenliği	51
Tutukluğa itiraz	51
İtirazın reddi	51
Maddi ve manevi varlığın korunması	38
Hakaret	38
Hukuk davası	38
Masumiyet karinesi	63
Hükmün açıklanmasının geri bırakılması	63
Mülkiyet hakkı	44- 45 - 54 - 59 - 65 - 69 - 92
Kamulaştırma	44
Gecikme faizi	44
Mülk kavramı	54 - 59
Tescilin yok hükmünde olması	54
Ormanların korunması ve geliştirilmesi	45 - 69
Tedbir talebi	73
Sınır dışı işlemi	73